शंखरापुर नगरपालिकाद्वारा प्रकाशित

स्थानीय राजपत्र

खण्डः ९ संख्याः १ प्रकाशित मितिः२०८३/०१/१६

भाग - २

स्वीकृत मितिः २०८३/०१/११

"शंखरापुर नगरपालिकाको सहकारी नियमावली, २०८३"

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२(१) तथा सहकारी दर्ता तथा नियमन गर्न बनेको ऐन, २०७४ को दफा १०१ ले दिएको अधिकारको प्रयोग गरी शंखरापुर नगरपालिकाको नगर कार्यपालिकाले "शंखरापुर नगरपालिकाको सहकारी नियमावली, २०८२" बनाएको छ ।

परिच्छेद-१
प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ** : - यो नियमावलीको नाम "शंखरापुर नगरपालिकाको सहकारी नियमावली, २०८३" रहेको छ ।

२. यो नियमावली स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशित भएको मितिबाट लागु हुनेछ ।

३. **परिभाषा** :- विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यो नियमावलीमा :-

क)"ऐन" भन्नाले शंखरापुर नगरपालिकाको सहकारी दर्ता तथा नियमन गर्न बनेको ऐन, २०७४ लाई सम्झनु पर्छ ।

ख)"कर्जा" भन्नाले चल-अचल सम्पत्ति, धितो, बन्धक वा अन्य आवश्यक सुरक्षण वा जमानत लिई वा नलिई सहकारी संस्थाले सदस्यलाई दिएको कर्जाको साँवा, ब्याज र हर्जाना रकम समेत सम्झनु पर्छ ।

ग) "अनुदान" भन्नाले शंखरापुर नगरपालिकाले तोकेको क्षेत्र, सीमा, प्रकृतिमा लगानी गर्न उपलब्ध गराउने शसर्त वा निःशर्त सहयोग रकम सम्झनुपर्छ ।

घ) "कार्यालय" भन्नाले शंखरापुर नगरपालिको कार्यपालिकाको कार्यालयलाई सम्झनु पर्छ ।

ङ)"बचत" भन्नाले सदस्यले नियमित रुपमा अनिवार्य जम्मा गर्ने दैनिक, साप्ताहिक, पाक्षीक, मासिक वा वार्षिक रुपमा गर्ने बचत रकम सम्झनु पर्छ।

च) "सहकारी संस्था" भन्नाले सहकारी ऐन अन्तर्गत स्थापित संस्था वा सङ्घ सम्झनु पर्छ सो शब्दले सहकारी बैङ्कलाई समेत जनाउँछ ।

छ) "मन्त्रालय" भन्नाले सहकारी विषय हेर्ने सङ्घीय तथा प्रदेश सरकारको मन्त्रालयलाई सम्झनु पर्छ ।

ज) "रजिष्ट्रार" भन्नाले सङ्घीय सहकारी ऐन बमोजिमको रजिष्ट्रार सम्झनु पर्छ र सो शब्दले प्रदेश सहकारी ऐन बमोजिमको दर्ता अधिकारी र स्थानीय ऐनको दफा ६९ बमोजिम तोकिएको दर्ता गर्ने अधिकारीलाई समेत जनाउँछ ।

झ) "व्यवस्थापक" भन्नाले सहकारी संस्थाको प्रशासकीय प्रमुखको रुपमा रहने व्यवस्थापकलाई सम्झनु पर्छ र सो शब्दले प्रबन्धक

वा कार्यकारी निर्देशक वा प्रमुख कार्यकारी अधिकृत समेतलाई जनाउनेछ ।

ञ) "संस्थागत पूँजी" भन्नाले संस्थाको पछिल्लो आर्थिक वर्षको जगेडा कोष र घाटापूर्ति कोषको रकम सम्झनुपर्छ ।

ट) "सङ्घीय सहकारी कानून" भन्नाले सहकारी ऐन, २०७४ र सहकारी नियमावली, २०७५ तथा सो अन्तर्गत जारी भएको कार्यविधि, निर्देशिका, मापदण्ड तथा निर्देशन समेत सम्झनुपर्छ ।

ठ) "परियोजना" भन्नाले नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, शंखरापुर नगरपालिका र सरकारी तथा गैर सरकारी सङ्घ वा संस्थासँग निश्चित समय तोकी वा बहुवर्षिय रुपमा सञ्चालन गर्ने योजना, आयोजना र परियोजना लगायतका कार्यक्रमहरु समेतलाई सम्झनुपर्छ ।

ड) "सहकारी सञ्जाल" भन्नाले शंखरापुर नगरपालिकाको नियमनमा रहेका सहकारी संस्थाहरुको प्रवर्द्धन र दिगो विकास तथा समन्वय स्थापित गर्न गठन गरिएको सहकारी सञ्जाल सम्झनुपर्छ ।

ण) दर्ता अधिकारी भन्नाले "दर्ता अधिकारी" भन्नाले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वा निजबाट अधिकार प्राप्त कर्मचारीलाई जनाउने छ।

त) नगरपालिका भन्नाले "नगरपालिका" भन्नाले शंखरापुर नगर कार्यपालिकाको कार्यलयलाई सम्झनुपर्छ ।

परिच्छेद—२

संस्थाको गठन, दर्ता तथा सञ्चालन

४. सहकारी संस्था दर्ताको दरखास्तको ढाँचा र पेस गर्नुपर्ने विवरण :-

(१) ऐनको दफा ५ को उपदफा (१) बमोजिम दर्ता गर्ने अधिकारी समक्ष संस्था दर्ता गर्नको लागि अनुसूची-१ को ढाँचामा दरखास्त दिनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम संस्था दर्ताका लागि दरखास्त दिँदा ऐनको दफा ५ को उपदफा (२) को खण्ड (ख) बमोजिमको प्रतिवेदन अनुसूची-२ को ढाँचामा र खण्ड (ग) बमोजिमको विवरण अनुसूची-३ को ढाँचामा दरखास्त साथ संलग्न गरी पेस गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपनियम (१) बमोजिम संस्था दर्ताका लागि दरखास्त दिँदा ऐनको दफा ५ को उपदफा (२) मा उल्लेखित कागजातका अतिरिक्त देहायका विवरण समेत संलग्न गर्नु पर्नेछ ।

(क) प्रारम्भिक भेलाका निर्णयहरू

(ख) अनुसूची-४ को ढाँचामा व्यावसायिक कार्ययोजना

(ग) अनुसूची-५ को ढाँचामा सदस्यबाट शेयर पूँजी तथा प्रवेश शुल्क बापत सङ्कलित रकमको भरपाई र सो रकम बैङ्कमा जम्मा गरेको सक्कल भौचर

(घ) अनुसूची-६ को ढाँचामा तदर्थ सञ्चालक समितिका सदस्यहरूको तीनपुस्ते विवरण

(ङ) अनुसूची-७ को ढाँचामा स्व-घोषणापत्र

(च) अनुसूची-८ को ढाँचामा अधिकार प्रत्यायोजनपत्र

(छ) आवेदकहरूको नेपाली नागरिकता प्रमाणपत्र वा राष्ट्रिय परिचयपत्रको प्रमाणपत्रको प्रमाणित प्रतिलिपि

(ज) आवेदकहरु संस्थाको कार्यक्षेत्रभित्र स्थायी बसोबास गरेको पुष्टयाई हुने प्रमाण

(झ) आवेदकहरू प्रत्येकले संस्थाको कार्ययोजना बमोजिमको सेवा उपयोग गर्ने आधार,

(ञ) आवेदकहरूले दर्ता गर्ने अधिकारीले तोकि दिए बमोजिम कम्तिमा एक दिवसीय पूर्व सहकारी शिक्षा तालिम प्राप्त गरेको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि वा तालिममा उपस्थितिको विवरण,

(ट) आवेदकहरू प्रत्येकले संस्थाको कार्ययोजना बमोजिमको सेवा उपयोग गर्ने आधार,

(ठ) पेशागत संगठनको आधारमा दर्ता हुने संस्थाको हकमा त्यस्तो पेशागत संगठनको आवद्धताको परिचयपत्रको प्रतिलिपि,

५. **दर्ताको प्राथमिकता** :- संस्था दर्ताको लागि एउटै वडामा एकभन्दा बढी निवेदन परेमा रीतपूर्वक दर्ता भएको पहिलो निवेदनलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ ।

६. **दर्ताको प्रमाणपत्र** :- ऐनको दफा ६ को उपदफा (१) बमोजिम दर्ता भएको संस्थालाई दर्ता गर्ने अधिकारीले ऐनको अनुसूची-२ बमोजिमको ढाँचामा दर्ताको प्रमाणपत्र दिनुपर्नेछ ।

७. **बचत तथा ऋण सहकारी संस्था दर्ताको मापदण्ड** :-

(१) शंखरापुर नगरपालिकाको प्रत्येक वडामा रहेको जनसंख्याका आधारमा प्रत्येक दुई हजार जनसंख्यामा एउटा संस्थामा नबढ्ने गरी बचत तथा ऋणको मुख्य कारोबार गर्ने संस्था दर्ता गर्न सकिनेछ ।

(२) अन्य विषयगत प्रारम्भिक सहकारी संस्था दर्ता गर्दा एक वडा एक विषयगत सहकारी पर्ने गरी विषयगत सहकारी संस्था नभएका वडामा मात्र सम्भाव्यता अध्ययन गरी अध्ययन प्रतिवेदनको आधारमा नयाँ सहकारी संस्था दर्ता गर्न सकिनेछ ।

(३) उपनियम (१) बमोजिम संस्थाको संख्या निर्धारण गर्दा शंखरापुर नगरपालिका भित्र कार्यक्षेत्र सीमित भएका तथा वडाभित्र कार्यालय रहेका र छिमेक वा बसोबासको साझा बन्धनमा दर्ता गरिएका बचत तथा ऋणको मुख्य कारोबार गर्ने संस्थाहरूको मात्र आधार लिइनेछ ।

(४) उपनियम (१) र (२) बमोजिमको मापदण्डभन्दा बढी भएका बचत तथा ऋणको मुख्य कारोबार गर्ने संस्थाहरू नियमावली प्रारम्भ भएको मितिले दुई वर्षभित्र नियम ३३ बमोजिम एकीकरण भइसक्नुपर्नेछ ।

८. **सहकारी संस्थाको कार्यक्षेत्र** :-

(१) ऐन प्रारम्भ हुँदाका बखत सञ्चालनमा रहेका संस्थाहरुका कार्यक्षेत्र कायम गर्ने प्रयोजनका लागि त्यस्ता संस्थाहरुले पेस गर्ने कार्य सञ्चालन

प्रतिवेदनमा ऐनको दफा ९ को उपदफा (१) मा उल्लिखित विवरणको अतिरिक्त देहायको विवरण समेत उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

(क) मौजुदा कार्यक्षेत्रमा संस्थाका शाखा कार्यालय, सेवा केन्द्र वा सम्पर्क केन्द्र अनुसारको सञ्चालन खर्च, कारोबार र नाफा नोक्सान विवरण,

(ख) मौजुदा कार्यक्षेत्रको प्रदेश, जिल्ला, स्थानीय तह र वडा अनुसार सदस्यहरुको नाम, थर, ठेगाना, शेयर र बचतको विवरण,

(ग) मौजुदा कार्यक्षेत्रमा संस्थाले सञ्चालन गरेका उद्योग, लगानी र व्यावसायिक सेवा सुविधाहरुको प्रदेश, जिल्ला, स्थानीय तह र वडा अनुसारको विवरण ।

(२) ऐनको दफा ९ को उपदफा (४) बमोजिम कार्यक्षेत्रको विस्तार तथा कार्यक्षेत्रको पुनः निर्धारण गर्दा देहायका विशेष व्यावसायिक आवश्यकताको आधार लिनुपर्नेछः

(क) उत्पादन, संकलन, भण्डारण, ढुवानी, प्रशोधन सुविधाका दृष्टिले न्यूनतम आयतन कायम गर्न आवश्यक भएको,

(ख) निश्चित भौगालिक क्षेत्रसम्म उत्पादन क्षेत्र कायम भएको,

(ग) सिंचाई सुविधा, प्राविधिक रेखदेख, रोगव्याधी नियन्त्रणका दृष्टिले उपयुक्त एकाई कायम गर्नुपर्ने भएको,

(घ) सेवाको माग, प्रति इकाइ लागत, सञ्चालन खर्च, व्यवस्थापकीय रेखदेख, स्थिर सम्पत्तिको उपयोग समेतबाट कार्यक्षेत्र विस्तार गर्न आवश्यक भएको ।तर संस्थाको मौजुदा कार्यक्षेत्रमा सदस्यता एवं व्यावसायिक सेवा विस्तारको मनासिव स्तर हासिल नभएसम्म त्यस्ता संस्थाको कार्यक्षेत्र विस्तार गरिने छैन ।

(३) ऐन तथा यस नियमावली बमोजिम संस्थाको कार्यक्षेत्र विस्तार गर्दा देहायको प्रक्रिया पूरा गर्नुपर्छ ।

(क) मौजुदा कार्यक्षेत्रमा संस्थाको सदस्यता एवं कारोबारमा वृद्धि भएको,

(ख) थप गरिने कार्यक्षेत्रमा संस्थाको सेवा माग भएको,

(ग) कार्यक्षेत्र विस्तार गर्दा ऐनको दफा २२ को उपदफा (१) विपरित दोहोरो सदस्यता हुने अवस्था नरहेको सुनिश्चित गरिएको,

(घ) विनियम संशोधनको प्रक्रिया पूरा भएको ।

(४) ऐनको दफा ९ को उपदफा (४) बमोजिम सहकारी संस्थाको मौजुदा कार्यक्षेत्र भित्रको स्थानीय तहको वडा झिकी कार्यक्षेत्र घटाउने निर्देशन दिँदा झिकिने कार्यक्षेत्र भरीको गरी जम्मा सदस्य संख्याको पन्ध्र प्रतिशतभन्दा कम सदस्य संख्या भएको हुनुपर्नेछ ।

(५) ऐनको दफा ९ को उपदफा (४) बमोजिम सहकारी संस्थाको मौजुदा कार्यक्षेत्रभित्रको स्थानीय तहको वडा झिकी कार्यक्षेत्र घटाउने निर्देशन दिँदा झिकिने कार्यक्षेत्र भरिको गरी पचास लाख रुपैयाँ वा जम्मा कारोबारको पन्ध्र प्रतिशतमा जुन घटी हुन्छ सोभन्दा कम व्यावसायिक सेवा सञ्चालन भएको देखिएको हुनुपर्नेछ ।

(६) स्पष्टीकरण :- यस उपनियमको प्रयोजनको लागि "कारोबार" भन्नाले संस्थाले सञ्चालन गरेको व्यावसायिक क्रियाकलापहरूमा पछिल्लो आर्थिक वर्षसम्ममा परिचालित बचतको दायित्व र पछिल्लो आर्थिक वर्षको सदस्यतर्फको खरिद वा बिक्री कारोबारको जोड सम्झनुपर्छ ।

९. **विषय परिवर्तन सम्बन्धी व्यवस्था** :-

(१) कुनै सहकारी संस्थाका सदस्यहरूले आफ्नो व्यावसायिक आवश्यकताको आधारमा दर्ता हुँदाको बखतको विषय परिवर्तन गर्न चाहेमा साधारण सभामा कायम रहेको कुल सदस्य संख्याको दुई तिहाई बहुमतबाट निर्णय गराई सोही बमोजिम संस्थाको विनियममा समेत संशोधन गरी सोको स्वीकृतिको लागि दर्ता गर्ने अधिकारी समक्ष निवेदन दिनुपर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम विषय परिवर्तनको लागि विनियम संशोधन गर्दा प्रचलित ऐन तथा यस नियमावलीको अधीनमा रही निर्धारित शर्त र कार्यविधि पूरा भएको हुनु पर्नेछ ।

(३) उपनियम (१) बमोजिम कुनै निवेदन प्राप्त भएमा दर्ता गर्ने अधिकारीले आवश्यक जाँचबुझ गरी संशोधन गरिएको विनियम स्वीकृत गर्न सक्नेछ ।

१०. **कारोबार, व्यवसाय, उद्योग वा परियोजना सञ्चालनः-**

(१) ऐनको दफा १२ को उपदफा (५) बमोजिम एकै वा फरक प्रकृतिका दुई वा दुईभन्दा बढी संस्थाले अन्तर सहकारी सहयोगको भावनाले संयुक्त साझेदारीमा आफ्नो उत्पादन सेवाको बजारीकरणका लागि देहायबमोजिमका आधारमा कारोबार, व्यवसाय, उद्योग वा परियोजना सञ्चालन गर्न सक्नेछन् ।

(क) सम्बन्धित संस्थाका सदस्यहरूको आवश्यकतामा आधारित उत्पादनको मूल्य श्रृंखला विकास, बजार पहुँच वा निर्यात प्रबन्धको प्रयोजन हुनुपर्ने,

(ख) प्रस्तावित कारोबार, व्यवसाय, उद्योग वा परियोजनाको स्वामित्व, स्रोत परिचालन, सञ्चालन विधि, सदस्यहरूको लोकतान्त्रिक नियन्त्रण प्रणाली, प्रतिफल वितरण लगायत व्यावसायिक प्रस्तावनाको विस्तृत रूपरेखा तयार गरिएको हुनुपर्ने,

(ग) खण्ड (ख) बमोजिमको प्रस्तावना, सम्बद्ध संस्थाहरू प्रत्येकको साधारण सभाको कायम रहेको कूल सदस्य संख्याको बहुमतबाट पारित भएको हुनुपर्ने,

(घ) खण्ड (ग) बमोजिम पारित प्रस्तावना संयुक्त रूपमा वा साझेदारीमा कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा सम्बद्ध संस्थाहरुबीच कम्तीमा पाँच वर्षको करार बन्दोबस्त भएको हुनुपर्ने,

(ङ) प्रस्तावित संयुक्त वा साझेदारी कारोबार, व्यवसाय, उद्योग वा परियोजना सम्भाव्यता अध्ययनबाट सम्भाव्य देखिनुपर्ने,

(च) प्रचलित कानुन बमोजिम स्थानीय तह वा अन्य निकायमा प्रस्तावित संयुक्त वा साझेदारी व्यवसाय दर्ता गर्नु पर्ने भए गरिएको हुनुपर्ने,

(छ) प्रस्तावित संयुक्त वा साझेदारी व्यवसाय सञ्चालन गर्नका लागि प्रचलित कानूनबमोजिम कुनै निकायबाट अनुमतिपत्र, स्वीकृतपत्र वा इजाजतपत्र लिनुपर्ने भए लिएको हुनुपर्ने ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको कार्य सम्पन्न गरी सम्बन्धित संस्थाले तत्सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात संलग्न राखी दर्ता गर्ने अधिकारी समक्ष निवेदन दिनुपर्नेछ ।

(३) उपनियम (२) बमोजिम प्राप्त निवेदनउपर दर्ता गर्ने अधिकारीले पन्ध्र दिनभित्र आवश्यक जाँचबुझ गरी संयुक्त वा साझेदारीमा कारोबार, व्यवसाय, उद्योग वा परियोजना सञ्चालन गर्न अनुमति दिन सक्नेछ ।

(४) उपनियम (३) बमोजिम अनुमति दिएको विवरण दर्ता गर्ने अधिकारीले छुट्टै अभिलेख राख्नु पर्नेछ ।

(५) यस नियम बमोजिम अनुमति पाएको संयुक्त वा साझेदारीमा कारोबार, व्यवसाय, उद्योग वा परियोजना सञ्चालन गर्ने संस्थाले दर्ता गर्ने अधिकारीले तोकेको ढाँचामा नियमित रूपमा प्रगति विवरण र वार्षिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदन पेस गर्नुपर्नेछ ।

११. **सहकारी संस्थाको विनियमः-**

(१) सहकारी संस्थाले विनियम बनाउँदा अनुसूची-१० मा उल्लिखित विषयहरू समावेश गर्नु पर्नेछ ।

(२) सहकारी संस्थाको प्रकृति हेरी दर्ता गर्ने अधिकारीले थप विषयहरु विनियममा समावेश गर्ने गरी तोक्न सक्नेछ ।

१२. **सङ्घको सदस्यताः-**

(१) प्रत्येक सहकारी संस्थाले सम्बन्धित जिल्लाको विषयगत सङ्घ र जिल्ला सहकारी सङ्घको सदस्यता लिन सक्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम सदस्यता लिँदा सम्बन्धित सङ्घको विनियममा उल्लिखित प्रक्रिया पुरा भएको हुनुपर्नेछ ।

परिच्छेद—३

सदस्यता

१३. **सदस्यताको समाप्तिः**

(१) ऐनको दफा २३ को उपदफा (१) को खण्ड (ख), (ग) र (घ) बमोजिम कुनै सदस्यको सदस्यता समाप्त गर्दा देहायको अवस्था पूरा भएको हुनु पर्नेछ ।

(क) सम्बन्धित सदस्यको सदस्यता समाप्तिको आधार सहितको जानकारी संस्थामा प्राप्त भएको वा संस्थाको अभिलेखबाट देखिएको हुनुपर्ने ।

(ख) सम्बन्धित सदस्यको सदस्यता समाप्तिका सम्बन्धमा सञ्चालक समितिको उपसमिति गठन गरी छानबिनको प्रतिवेदन लिएको हुनुपर्ने।

(ग) सदस्यता समाप्ति गरिने सम्बन्धित सदस्यलाई खण्ड (ख) बमोजिमको उपसमितिले आफ्नो सफाइ पेस गर्न मनासिव माफिकको मौका दिएको हुनुपर्ने।

(घ) सम्बन्धित सदस्यको सदस्यता समाप्त गर्ने सम्बन्धमा सञ्चालक समितिको निर्णय हुनुपर्ने ।

(२) उपनियम (१) को खण्ड (घ) बमोजिम सञ्चालक समितिले गरेको निर्णयमा चित्त नबुझ्ने सदस्यले दर्ता गर्ने अधिकारी समक्ष उजुरी गर्न सक्नेछ र तत् सम्बन्धमा दर्ता गर्ने अधिकारीले गरेको निर्णय अन्तिम हुनेछ ।

(३) उपनियम (१) र (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि ऐनको दफा २२ को उपदफा (१) बमोजिम दोहोरो सदस्यता भए नभएको सम्बन्धमा संस्थाले आफ्ना सदस्यहरूलाई यो नियमावली प्रारम्भ भएको मितिले तीन महिनाभित्र स्व-घोषणा गर्न सूचना दिनुपर्नेछ र प्रचलित कानुन बमोजिम एक वर्षभित्र हटाइसक्नु पर्नेछ ।

(४) उपनियम (३) बमोजिम प्राप्त सूचनाका आधारमा ऐनको दफा २२ को उपदफा (१) विपरित दोहोरो सदस्यता भएको सदस्यको हकमा निजले चाहेको संस्थाको सदस्यता कायम राखी अन्य संस्थाको ऐनमा निर्धारित म्यादभित्र त्यस्तो सदस्यको सदस्यता अन्त्य गर्नु पर्नेछ ।

(५) यस नियममा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि दर्ता गर्ने अधिकारीले निरीक्षण वा अनुगमनको सिलसिलामा वा अन्य कुनै माध्यमबाट ऐनको दफा २२ को उपदफा (१) विपरित कुनै सदस्यको दोहोरो सदस्यता रहेको देखिएमा सदस्यले चाहेको कुनै एक मात्र संस्थाको सदस्यता कायम गरी अन्य संस्थाको सदस्यता खारेज गर्न निर्देशन दिन सक्नेछ र सोही निर्देशन बमोजिम सम्बन्धित संस्थाले त्यस्तो सदस्यको सदस्यता समाप्त गर्नुपर्नेछ ।

१४. **उद्देश्य विपरित कार्य गरेको नमानिनेः** बचत तथा ऋणको मुख्य कारोबार गर्ने बहुउद्देश्यीय वा विषयगत संस्थाले ऐनको दफा ३९ को उपदफा (२) मा निर्धारित समयभित्र बचत तथा ऋणको मुख्य कारोबार नहुने गरी दर्ता हुँदाका बखतमा उल्लेख गरिएको मुख्य कारोबार नगरेको खण्डमा त्यस्तो संस्थाले ऐनको दफा ६६ को उपदफा (३) को खण्ड (ग) को प्रयोजनार्थ उद्देश्य विपरित कार्य गरेको मानिनेछ ।

१५. **सदस्यको रकम फिर्ताः-**

(१) बचत तथा ऋण सहकारीको हकमा कुनै सदस्यले सदस्यता त्याग गरी रकम फिर्ता लिन चाहेमा निजको कुनै दायित्व भए त्यस्तो दायित्व भुक्तान भएको मितिले तीन महिना भित्र निजको बाँकी रकम निजलाई फिर्ता दिनु पर्नेछ ।

(२) विषयगत र उत्पादक सहकारीको हकमा कुनै सदस्यले संस्थाको सदस्यता त्याग गरी रकम फिर्ता लिन चाहेमा निजको कुनै दायित्व भए त्यस्तो दायित्व भुक्तान भएको मितिले बढीमा एक वर्ष भित्र निजको बाँकी रकम निजलाई फिर्ता गर्नु पर्नेछ ।

(३) सदस्यले सदस्यता त्याग गरेपश्चात् निजले पाउनु पर्ने देहायको रकम तोकिएको समयावधि भित्र संस्थाले निजलाई फिर्ता दिनु पर्नेछ ।

(क) निजको शेयर अङ्कित मूल्य बराबरको रकम

(ख) निजले भुक्तानी लिन बाँकी शेयर लाभांश बापतको रकम

(ग) निजको भुक्तानी लिन बाँकी संरक्षित पूँजी फिर्ता बापतको रकम ।

(४) उपनियम ३ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि संस्था घाटामा गएको अवस्थामा सञ्चित घाटाको रकम शेयर पूँजीबाट समानुपातिक रुपमा घटाई बाँकी रहेको हिसाबमा मात्र सदस्यलाई दिनुपर्ने रकम कायम गरी फिर्ता दिनु पर्नेछ ।

सदस्यहरुले संस्थामा जम्मा गरेको अनिवार्य बचत रकम सदस्यले सो संस्थाको सदस्यता त्याग गरेको अवस्थामा मागेको बखत तुरुन्त ब्याज सहित फिर्ता दिनु पर्नेछ । तर ऐच्छिक बचत रकम माग गरेको बखत ब्याज सहित तुरुन्तै भुक्तान गर्नु पर्नेछ भने आवधिक बचतको रकम निर्धारित अवधि भुक्तान भएपश्चात् फिर्ता गर्नुपर्नेछ ।

परिच्छेद ४

साधारण सभा, समिति र लेखा सुपरीवेक्षण समिति

१६. साधारण सभाको बैठकः-

(१) ऐनको दफा २८ बमोजिम साधारण सभाको बैठक बस्दा साधारण सभाको बैठक डाकिएको सूचना र कार्यसूची सबै सदस्यहरूले समयमै प्राप्त गर्ने गरी पत्राचार, ईमेल वा एस्.एम्.एस्., एफ्. एम्. रेडियो, पत्रपत्रिका लगायत सम्भव भएसम्म स्थानीय सञ्चारका बहुमाध्यमबाट दिनुपर्नेछ ।

(२) साधारण सभाको बैठकमा सदस्यहरू स्वयम् उपस्थित हुनुपर्नेछ ।

(३) समितिले साधारण सभाको बैठकमा पेस गरिने विषयको प्रस्तावका साथै निर्णयमा पुग्न सहयोगी कागजात सदस्यहरूलाई बैठक बस्नु अगावै यथाशक्य छिटो उपलब्ध गराउनुपर्दछ ।

(४) साधारण सभाको बैठकको निर्णय बैठकको अध्यक्षता गर्ने व्यक्ति उपस्थित सञ्चालकहरूका साथै समितिको कुल सदस्य संख्या भन्दा कम्तीमा एक जना बढी हुने गरी बैठकले उपस्थित साधारण सदस्यहरू मध्येबाट बनेका सदस्यहरूले प्रत्येक पानामा सहीछाप गरी प्रमाणित गर्नुपर्दछ ।

१७. **साधारण सभा सम्बन्धी विशेष व्यवस्थाः-**

(१) ऐनको दफा २९ को उपदफा (६) मा उल्लिखित सदस्य संख्या भएको संस्थाको साधारण सभा एकै स्थानमा गर्न असुविधा हुने देखी समितिले साधारण सभाको लागि तय भएका समान कार्यसूची उपर छलफल गर्न साधारण सभा बोलाउन सक्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम बोलाइएको साधारण सभामा सञ्चालक तथा लेखा सुपरीवेक्षण समितिमा सदस्यको उपस्थितिमा उपनियम (५) बमोजिमको एकाइमा रहेका बहुमत सदस्यहरुको उपस्थितिमा त्यस्तो साधारण सभाको लागि तय भएका समान कार्यसूची उपर छलफल गरी कम्तीमा बहुमत सदस्यको निर्णय बमोजिम साधारण सभाको अन्तिम निर्णय प्रमाणित गर्न एक क्षेत्रबाट एक महिला सहित तीन जना सदस्य प्रनिनिधि छनौट गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपनियम (२) बमोजिम छनौट भएका प्रतिनिधिहरुले साधारण सभाको अन्तिम निर्णय प्रमाणित गर्न सक्नेछन् ।

(४) उपनियम (३) बमोजिम साधारण सभाको अन्तिम निर्णय प्रमाणित गर्ने सम्बन्धमा छनौट भएका प्रतिनिधिहरुका बीच एकमत हुन नसकेमा उपस्थित प्रतिनिधिहरुको बहुमतबाट भएको निर्णय बमोजिम हुनेछ ।

(५) उपनियम (१) बमोजिम हुने साधारण सभाको बैठक देहाय बमोजिम गराउनु पर्नेछः

(क) संस्थाको कार्यक्षेत्रलाई विभिन्न एकाइमा सदस्य संख्याको आधारमा विभाजन गर्ने,

(ख) सम्बन्धित एकाइमा रहेका सदस्य संख्याको आधारमा प्रतिनिधि संख्या यकिन गर्ने,

(ग) यकिन भएको संख्याको आधारमा प्रतिनिधि चयन गर्ने, र

(घ) साधारण सभाको समान कार्यसूचीमा एकाइमा रहेका सदस्यहरू बीच छलफल गर्ने र एकाइमा रहेका सदस्यहरूको धारणाको प्रतिनिधित्व चयन भएका प्रतिनिधिले गर्ने ।

(६) उपनियम (१) बमोजिम हुने साधारण सभाको बैठकमा सहभागिता सम्बन्धी अन्य व्यवस्था विनियममा भएको व्यवस्था बमोजिम हुनेछ ।

१८. **सञ्चालक समितिको बैठकः-**

(१) समितिको बैठक अध्यक्षको निर्देशनमा सचिवले बोलाउनेछ ।

(२) समितिको बैठक अवश्यकता अनुसार अध्यक्षले तोकेको मिति, स्थान र समयमा बस्नेछ । तर दुई बैठक बीचको अवधि पैंतालिस दिनभन्दा बढी हुनु हुँदैन ।

(३) उपनियम (२) को अवधिभित्र बैठक नबोलाइएमा बहुमत सदस्यले हस्ताक्षर गरी बैठक बोलाउन अध्यक्ष समक्ष लिखित अनुरोध गर्न सक्नेछन् र त्यस्तो अनुरोध प्राप्त भएमा अध्यक्षले सात दिनभित्र बैठक बोलाउनु पर्नेछ ।

(४) उपनियम (३) बमोजिम बैठक नबोलाइएको अवस्थामा बहुमत सञ्चालक सदस्यहरू उपस्थित भई सञ्चालक समितिको बैठक बोलाउन सक्नेछन् ।

(५) उपनियम (४) बमोजिम बोलाइएको बैठकको अध्यक्षता उपस्थित सञ्चालकहरू मध्येबाट चुनिएको सञ्चालकले गर्नेछ ।

(६) समितिको बैठकको निर्णय अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिका साथै बहुमत सञ्चालकबाट प्रमाणित गर्नुपर्नेछ ।

(७) समितिको बैठकको गणपूरक संख्या तत्काल कायम रहेको कूल सदस्यको बहुमत सदस्य संख्या हुनेछ ।

(८) समितिको बैठकको अध्यक्षता समितिको अध्यक्षले निज उपस्थित नभएमा उपाध्यक्षले र निजसमेत उपस्थित नभमा सञ्चालकहरूमध्येबाट जेष्ठ सदस्यले गर्नेछ ।

१९. **समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार** :

(१))ऐनको दफा ३२ मा उल्लिखित काम, कर्तव्य र अधिकारका अतिरिक्त समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ ।

(क) संस्थाको समग्र कार्य सञ्चालनमा सदस्यहरूको रचनात्मक सहभागिता सुनिश्चित गर्ने,

(ख) सदस्यहरूलाई नियमित रूपमा सहकारी शिक्षा प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाउने,

(ग) ऐन तथा यस नियमावली बमोजिम हुने निरीक्षण, अनुगमन कार्यमा सहयोग पुऱ्याउनुका साथै प्राप्त निर्देशनहरूको कार्यान्वयनको व्यवस्था मिलाउने,

(घ) लेखा सुपरिवेक्षण समितिबाट प्राप्त सुझावहरू कार्यान्वयन गर्ने, गराउने,

(ङ) संस्थाको कार्यसञ्चालनमा पारदर्शिता कायम राखी सम्पत्ति शुद्धिकरण (मनी लाउन्डरिङ्ग) निवारण सम्बन्धी प्रचलित कानुन बमोजिमका व्यवस्थाहरूको कार्यान्वयन गर्ने गराउने,

(च) आवश्यकता अनुसार उपसमितिहरू गठन, विघटन तथा जिम्मेवारी तोक्ने,

(छ) सदस्य तथा पदाधिकारीहरूका लागि आचारसंहिता बनाई लागू गर्ने,

(ज) विनियममा उल्लिखित अन्य कार्यहरू गर्ने ।

२०. **तदर्थ समितिको गठन** :-

(१) ऐनको दफा ३६ को उपदफा (३) बमोजिम समिति विघटन भएमा संस्थाको दैनिक कार्यसञ्चालन गर्न र अर्को समितिको निर्वाचन गराउन दर्ता गर्ने अधिकारीले सदस्यहरूमध्येबाट सात जनाको एक तदर्थ समिति गठन गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम तदर्थ समिति गठन गर्दा देहाय बमोजिमका आधार लिनुपर्नेछ।

(क) सदस्यको नाममा संस्थाको तिर्नु पर्ने भाखा नाघेको ऋण वा अन्य बाँकी बक्यौता रहेको हुन नहुने,

(ख) एकै परिवारका एकभन्दा बढी सदस्य समितिमा रहेको हुन नहुने,

(ग) साविकमा कायम रहेको समितिको सदस्य वा त्यस्तो परिवारको सदस्य हुन नहुने,

(घ) उपलब्ध भएसम्म जम्मा सदस्यको कम्तीमा तेत्तिस प्रतिशत महिला हुनुपर्ने ।

२१. लेखा सुपरिवेक्षण समितिका पदाधिकारीको योग्यताः ऐनको दफा ३७ को उपदफा (१) बमोजिमको लेखा सुपरीवेक्षण समितिको संयोजक तथा सदस्य हुन देहायबमोजिमको योग्यता पुगेको हुन पर्नेछ ।

(क) सम्बन्धित सहकारी संस्थाको सदस्यता लिएको कम्तीमा तीन वर्ष पूरा भएको, तर प्रारम्भिक साधारण सभाबाट निर्वाचित हुने लेखा समितिका संयोजक तथा सदस्यहरूको हकमा यो खण्ड लागू हुनेछैन ।

(ख) संस्थालाई तिर्नु, बुझाउनुपर्ने बेरुजु वा भाखा नाघेको कर्जा वा बक्यौता रकम नरहेको,

(ग) संस्थाले आफै वा अन्य निकायको तर्फबाट आयोजना गरिने लेखापालन वा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित तालिम लिएको ।

(घ) अन्य सहकारी संस्थाको सञ्चालक वा लेखा सुपरिवेक्षण समितिमा नरहेको ।

परिच्छेदः ५

संरक्षित पूँजी फिर्ता कोष सम्बन्धी व्यवस्था

२२. संरक्षित पुँजी फिर्ता कोष वितरणका आधारः-

(१) ऐनको दफा ४८ को उपदफा (३) बमोजिम संरक्षित पुँजी फिर्ता कोषको वितरण गर्दा देहायबमोजिम वार्षिक कारोबारको आधार लिनुपर्नेछ ।

(क) उत्पादक संस्थामा सदस्यले संस्थालाई बिक्री गरेको उपजको खरिद मूल्य,

(ख) बचत तथा ऋण संस्थामा सदस्यले ऋणमा तिरेको ब्याज वा बचतमा प्राप्त गरेको ब्याज र अन्य उपभोक्ता संस्थामा सदस्यले संस्थासँग खरिद गरेको वस्तु वा सेवाको मूल्य,

(ग) श्रमिक संस्थामा सदस्यले संस्थाबाट प्राप्त गरेको ज्याला,

(घ) बहुउद्देश्यीय संस्थामा खण्ड (क), (ख) र (ग) मा उल्लिखित आधार ।

(२) उपनियम (१) को खण्ड (क) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि उत्पादक संस्थाले सदस्यलाई आवश्यक सामग्री बिक्री गरेकोमा त्यस्तो कारोबारलाई समेत गणना गर्न सकिनेछ ।

(३) उपनियम (१) को खण्ड (ख) बमोजिम कोषको रकम वितरण गर्दा बचत रकमको लागि चालीस प्रतिशत र ऋणमा तिरेको ब्याज रकमको लागि साठी प्रतिशत भार दिई गणना गरिनेछ ।

(४) उपनियम (१) को खण्ड (ख) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि ऋणको भाखा नघाएको सदस्यलाई त्यस्तो ऋणभार तिरेको ब्याजको आधारमा संरक्षित पुँजी फिर्ता दिइने छैन ।

(५) संरक्षित पुँजी फिर्ता कोषको रकम उपभोक्ता सदस्यसँग कुनै कारोबार गरेको रहेछ भने त्यस्तो सदस्यलाई समेत फिर्ता गर्नुपर्नेछ ।

(६) उपनियम (५) बमोजिम कारोबार गरेको सदस्यसँग सम्पर्क हुन नसकेको अवस्थामा त्यस्तो सदस्यले प्राप्त गर्ने रकम संस्थाको जगेडा कोषमा सार्नुपर्नेछ ।

(७) गत आर्थिक वर्षको कारोबारको संरक्षित पुँजी फिर्ता कोषको रकम चालू आर्थिक वर्षभित्र वितरण गरिसक्नुपर्नेछ ।

(८) उपनियम (६) बमोजिम कुनै आर्थिक वर्षमा कुनै कारणवस वितरण हुन नसकी बाँकी रहेको रकम सोही आर्थिक वर्षको अन्त्यमा जगेडा कोषमा सार्नुपर्नेछ ।

(९) संरक्षित पुँजी फिर्ता सम्बन्धी अन्य व्यवस्था दर्ता गर्ने अधिकारीको निर्णय बमोजिम हुन्छ ।

२३. अन्य कोष सम्बन्धी व्यवस्थाः-

(१) सहकारी संस्थाको कुनै वर्षको खुद बचतको रकमबाट कम्तीमा पच्चीस प्रतिशत रकम ऐनको दफा ४७ वमोजिम जगेडा कोषमा जम्मा गरी बाँकी रहेको रकमलाई शत प्रतिशत मानी सोबाट कम्तीमा पच्चीस प्रतिशत रकम ऐनको दफा ४८ बमोजिम संरक्षित पूँजी फिर्ता कोष र शून्य दशमलव पाँच प्रतिशतले हुन आउने रकम ऐनको दफा ४९ बमोजिम सहकारी प्रवर्द्धन कोषमा छुट्टयाएर बाँकी रहेको रकमलाई शत प्रतिशत मानी देहायबमोजिमका कोषहरूमा कम्तीमा पाँच प्रतिशत रकमको दरले छुटयाई वितरण गर्नुपर्नेछः

(क) सहकारी शिक्षा कोष,

(ख) शेयर लाभांश कोष,

(ग) कर्मचारी बोनस कोष,

(घ) सहकारी विकास कोष,

(ङ) घाटापूर्ति कोष,

(च) सामुदायिक विकास कोष

(छ) ऐनको दफा ७६ को उपदफा (१) बमोजिम साधारण सभाले स्वीकृत गरेको स्थिरीकरण कोष,

(ज) अन्य जोखिम व्यवस्थापन कोषहरु ।

(२) उपनियम (१) को खण्ड (ग) बमोजिमको कर्मचारी बोनस कोषबाट रकम वितरण गर्दा बढीमा तीन महिनाको तलबभन्दा बढी नहुने गरी रकम वितरण गर्नु पर्नेछ ।

२४. **अभिलेखः-**

(१) ऐनको दफा ५१ को उपदफा (२) बमोजिम सहकारी संस्थाले आफ्नो कार्यसञ्चालनको अभिलेखका साथै आफूले गरेको कारोबारको लेखा सहकारी विभागले तोकेको लेखामान तथा ढाँचा अनुसार राख्नुपर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम अभिलेख तथा लेखा राख्दा अन्य कुराका अतिरिक्त देहायका किताब, खाताबही तथा विवरण समेत राख्नुपर्नेछ।

(क) अनुसूची-३ बमोजिमको सदस्यता दर्ता किताब,

(ख) प्रारम्भिक साधारण सभा, साधारण सभा, विशेष साधारण सभा र सञ्चालक समिति, लेखा सुपरिवेक्षण समिति, उप-समितिहरूको बैठकहरूको छुट्टाछुट्टै निर्णय पुस्तिका,

(ग) नगदी बही,

(घ) सहकारी संस्थाले अन्य कुनै व्यक्ति वा संस्था वा सङ्घ वा निकायसँग कुनै कारोबार गरेको भए सो कारोबार देखाउने दर्ता किताब,

(ङ) शेयर दर्ता किताब,

(च) मालसामानको मौज्दात (स्टक) दर्ता किताब,

(छ) ऋण लेनदेन दर्ता किताब,

(ज) बेरुजु एवं सम्परीक्षण खाता,

(झ) आम्दानी, खर्च, सम्पत्ति र दायित्व सम्बन्धी अलग—अलग खाता तथा सहायक खाताहरु,

(ञ) प्रचलित कानुनले तोकेको ढाँचा बमोजिमको हिसाब परीक्षा सूची, आय-व्यय र स्थिति विवरणपत्र,

(ट) अनुदान प्राप्ति र परिचालन खाता,

(ठ) समय समयमा दर्ता गर्ने अधिकारीले तोकिदिएको अन्य अभिलेख एवं खाताहरु ।

(३) पाँच करोडभन्दा बढी जायजेथा भएका सहकारी संस्थाले उपनियम (१) बमोजिम राख्नुपर्ने अभिलेख सहकारी विभागबाट तोके बमोजिमको मापदण्ड पूरा भएको विद्युतीय उपयोग कार्यक्रमणिका (एप्लिकेशन सफ्टवेयर) मा समेत व्यवस्थित गर्नुपर्नेछ ।

(४) सहकारी संस्थाले आफ्नो संस्थागत तथा व्यावसायिक कारोबारको विवरण विभागले तोकेको एकीकृत व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा समेत प्रविष्टि गर्नुपर्नेछ ।तर यसमा लेखिएको कुनै कुराले सदस्यको व्यक्तिगत बचत लगायतका प्रचलित कानुनबमोजिम गोप्य रहने सूचना अलग्गै संरक्षण गर्न बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।

(५) सहकारी संस्थाले आधारभूत अभिलेख तथा कारोबारको विवरण पृष्ठसुरक्षा (ब्याकअप) व्यवस्था सहित संरक्षण गर्नुपर्नेछ ।

परिच्छेद—६

ऋण असुली तथा बाँकी बक्यौता

२५. ऋण तथा बाँकी बक्यौता असुलीः-

(१) ऐनको दफा ५८ बमोजिम सहकारी संस्थाको ऋण र दफा ६१ बमोजिम सहकारी संस्थाको बाँकी बक्यौता असुलउपर गर्नुपर्ने व्यक्तिको जायजेथा लिलाम बिक्री गरी असुलउपर गर्दा सम्बन्धित सहकारी संस्थाले देहायको प्रक्रिया अपनाउनुपर्नेछ।

(क) बाँकी बक्यौता तिर्नु, बुझाउनुपर्ने ठहर भएको व्यक्तिको नाममा बाटोको म्यादबाहेक पैंतीस दिनभित्र तिर्नु, बुझाउनुपर्ने रकम तिर्न, बुझाउन वा रकम तिरी, बुझाइसकेको भए त्यसको प्रमाण पेस गर्न आउनु भनी म्याद जारी गरी पठाउनु पर्नेछ,

(ख) खण्ड (क) बमोजिम म्याद जारी गरिएकोमा म्यादभित्र तिर्नु बुझाउनुपर्ने रकम तिर्नु, बुझाउन नआएमा वा तिरी,

बुझाइसकेको प्रमाण पेस नगरेमा निजको नाममा लिलाम बिक्री गर्ने सूचना प्रकाशन गर्नुपर्नेछ,

(ग) धितो राखेको घर, जग्गा, जमिन मालपोत कार्यालयबाट रोक्का नगराइएको भएमा रोक्का गर्न लगाई त्यसको प्रमाण राखुपर्नेछ,

(घ) धितो राखेको चलअचल सम्पत्तिको लिलाम बिक्री गर्दा धितोको विवरण, निजले बुझाउनुपर्ने साँवा, ब्याज र हर्जनाको रकम समेत उल्लेख गरी चल सम्पत्ति भए पन्ध्र दिन र अचल सम्पत्ति भए पैंतीस दिनको म्याद दिई उक्त म्यादभित्र तिर्नु बुझाउनुपर्ने रकम नबुझाएमा धितो लिलाम बिक्री गरी साँवा, ब्याज र हर्जानाको रकम असुल उपर गरिने बारेको सूचना सम्बन्धित व्यक्तिलाई बुझाई संस्थाको कार्यालय, नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, सम्बन्धित वडा कार्यालय र सार्वजनिक स्थान र ऋणीलाई बुझाइ वा बुझ्न नमानेको हकमा घरद्वारमा टाँस गरी स्थानीय वा राष्ट्रिय स्तरको कुनै एक दैनिक पत्रिकामा सूचना प्रकाशन गर्नु पर्नेछ । तर सम्बन्धित व्यक्तिलाई सूचना बुझाउन नसकिएको वा निज फेला नपरेको खण्डमा राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित सूचना बमोजिम लिलाम बिक्रीको प्रक्रिया अगाडि बढाउन बाधा पर्नेछैन ।

(ङ) धितो लिलाम बिक्री गर्दा कार्यालय खुल्ने समयदेखि सुरु गरी बन्द हुने समयभन्दा एक घण्टा अगाडि समाप्त गर्नुपर्नेछ, तर लिलाम बिक्री हुने भनी तोकिएको दिन बिदा पर्न गएमा त्यसको भोलिपल्ट सोही स्थान र समयमा लिलाम बिक्री गर्नपर्नेछ ।

(च) धितो लिलाम बिक्री गर्दा लिलाम गरिने चल,अचल सम्पत्ति नगर कार्यपालिकाको कार्यालय वा वडाको प्रतिनिधि, जिल्ला वा ईलाका प्रशासन कार्यालयको प्रतिनिधि, लिलाम बिक्री हुने ठाउँ नजिक कुनै सरकारी कार्यालय भए सो कार्यालय वा स्थानीय तहको मालपोत हेर्ने कर्मचारी, सम्बन्धित विषयका प्राविधिक वा

निकाय/कार्यालयको प्रतिनिधि र सम्बन्धित संस्थाको व्यवस्थापक सहितको समितिले चलन चल्तीको मोल कायम गरी सोही रकमभन्दा कम नहुने गरी बढाबढ गर्ने व्यक्तिहरू मध्ये सबैभन्दा बढी डाँक बोल्ने व्यक्तिको नाममा लिलाम बिक्री स्वीकृति र मुचुल्का गराई बिक्री गर्नुपर्नेछ ।

तर सञ्चालक समितिका पदाधिकारी, लेखा सुपरिवेक्षण समितिका पदाधिकारी, उपसमितिका पदाधिकारी, संस्थामा कार्यरत कर्मचारी र निजका नजिकका नातेदारले डाँक बढाबढमा भाग लिन पाउने छैनन् ।

(स्पष्टिकरणः नजिकको नातेदार भन्नाले बाबु, आमा, पति, पत्नि, छोरा, छोरी, बुहारी, दाजुभाई, दिदी बहिनी, सासु, ससुरा, ज्वाई, साला, सालीलाई सम्झनुपर्छ ।)

(छ) खण्ड (च) बमोजिमका प्रतिनिधिहरुको रोहबरमा लिलाम बिक्रीको शिलबन्दी खोलेपछि विनियमले तोकेबमोजिमको ढाँचाको फाराममा निजहरुले बोलेको अङ्क अक्षर स्पष्ट खोली निजहरूको सहीछाप गराउनु पर्नेछ ।

(ज) संस्थाले चल, अचल सम्पत्ति लिलामको डाँक बढाबढ गर्दा गोप्य शिलबन्दी आह्वान गर्नुपर्नेछ ।

(२) लिखित रूपमा अनुरोध गर्दा पनि उपनियम (१) को खण्ड (च) मा लेखिएका कुनै कार्यालयको प्रतिनिधि खटी नआएमा उपस्थित प्रतिनिधि र वडा कार्यालयका प्रतिनिधिलाई साक्षी राखी न्यूनतम मूल्य कायम गरी लिलाम बिक्री गर्नु पर्नेछ ।

(३) बाँकी बक्यौता असुल उपर गर्न जुन व्यक्तिको चल अचलसम्पत्ति लिलाम बिक्री गरिने हो सो व्यक्तिलाई लिलाम बिक्री हुने समय र ठाउँ तोकी उपस्थित हुने सूचना पठाउनु पर्नेछ । तर त्यसरी लिलाम बिक्री हुने दिन सरोकारवाला व्यक्ति उपस्थित नभएमा पनि लिलाम बिक्री गर्न बाधा पुगेको मानिने छैन ।

(४) ऐनको दफा ५८ को उपदफा (६) बमोजिम धितो राखेको सम्पत्ति लिलाम बिक्री गर्दा कसैले सकार नगरेमा त्यस्तो सम्पत्ति सम्बन्धित सहकारी संस्था आफैले सकार गर्न सक्नेछ ।

२६. **लिलाम बिक्री स्थगित गर्न सक्नेः**- लिलाम बिक्रीको सूचना प्रकाशित भैसकेपछि ऋणी सदस्यले कर्जा चुक्ता गर्न आएमा वा समितिले तोकिदिएको रकम जम्मा गरी निश्चित अवधि भित्र कर्जा चुक्ता गर्न ऋणी सदस्य र संस्था बीच सहमति भई लिलाम बिक्री स्थगित गर्नु पर्ने देखिएमा वा मनासिब माफिकको कुनै कारण परी सो लिलाम बिक्री स्थगित गर्नुपर्ने देखिएमा लिलाम बिक्रीको सूचना प्रकाशित गर्ने सहकारी संस्था वा दर्ता गर्ने अधिकारीले त्यस्तो लिलाम बिक्री केही समयको लागि स्थगित गर्न सक्नेछ ।

२७. **असुल उपर हुन नसकेको रकम अरू जायजेथाबाट असुल उपर गर्नेः-**

(१) धितो राखेको सम्पत्ति लिलाम बिक्री गर्दा आएको रकमबाट साँवा, ब्याज र हर्जानाको रकम असुल उपर हुन नसकेमा ऐन तथा प्रचलित कानुन बमोजिम बाँकी बक्यौता असुलउपर गर्नु पर्ने व्यक्तिको हकभोगको अन्य जायजेथाबाट लिलाम बिक्री गरी असुल उपर गर्नु पर्नेछ ।

(२) मोहीले लिएको ऋणको हकमा निजले वा एकाघरको परिवारले कमाएको बाली लिलाम बिक्री गरी साँवा, ब्याज र हर्जानाको रकम असुल उपर गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपनियम (१) र (२) बमोजिम लिलाम बिक्री गर्दा लिलाम बिक्री हुने दिनसम्मको साँवा, ब्याज र हर्जानाको रकम असुल उपर गरी बाँकी हुन आएको रकम सरोकारवाला व्यक्तिलाई फिर्ता गर्नुपर्नेछ ।

२८. **लिलाम सकार्ने व्यक्तिबाट रकम असुल गर्नेः-**

(१) लिलाम बिक्रीको कार्य सकिनासाथ लिलाम सकार गर्ने व्यक्तिबाट सकार गरेको मूल्यको दश प्रतिशत रकम सोही दिन वा भोलिपल्ट धरौटीको रुपमा लिई राख्नुपर्नेछ र बाँकी नब्बे प्रतिशत रकम लिलाम

सकार गरेको मितिले पन्ध्र दिनभित्र बुझाइ सक्नुपर्नेछ । सो म्यादभित्र नबुझाएमा धरौटीबापत राखेको रकम जफत हुने बेहोराको कागज गराई राख्नुपर्नेछ ।

(२) लिलाम सकार्ने व्यक्तिले सकार गरेको मूल्यको दश प्रतिशत रकम सोही दिन वा भोलिपल्ट नबुझाएमा निजपछि सबैभन्दा बढी डाँक बोल्ने व्यक्तिको नाममा लिलाम सदर गर्नुपर्नेछ ।

(३) लिलाम सकार गर्ने व्यक्तिले यस नियम बमोजिम सकार गरेको पुरा मूल्य बुझाएमा निजको नाउँमा वा नियम २५ को उपनियम (४) बमोजिम संस्थाले सकार गरेमा संस्थाका नाममा सो जायजेथा प्रचलित कानुन बमोजिम रजिष्ट्रेशन वा दाखिल खारेज समेत गरिदिनको लागि सहकारी संस्थाले सम्बन्धित कार्यालयमा लेखी पठाउनुपर्नेछ ।

२९. **लिलाम बिक्री नभएमा जायजेथा सहकारी संस्थाको स्वामित्वमा रहनेः** संस्थाले लिलाम बिक्री गर्दा कसैले नसकारेमा सहकारी संस्थाले उक्त जायजेथाको स्वामित्व आफैले सकार गर्नसक्नेछ र त्यस्तो स्थितिमा सम्बन्धित कार्यालयले सहकारी संस्थाको जनाउ बमोजिम आफ्नो कार्यालयमा रहेको स्रेस्तामा तदनुसार रजिष्ट्रेशन वा दाखिला खारेज गरिदिनुपर्नेछ ।

३०. **जायजेथा फिर्ता दिनुपर्नेः** नियम २५ को उपनियम (४) बमोजिम संस्थाको नाममा कायम हुन आएको जायजेथा छ महिनाभित्र सम्बन्धित ऋणी सदस्यले आफूले तिर्नु बुझाउनु पर्ने साँवा र अघिल्लो दिनसम्मको ब्याज, हर्जाना र लिलाम प्रक्रियासँग सम्बन्धित खर्चसमेत चुक्ता गरी फिर्ता लिन चाहेमा सम्बन्धित सहकारी संस्थाले आवश्यक प्रक्रिया पुऱ्याई फिर्ता दिनुपर्नेछ ।

३१. **कर्जा सूचना केन्द्र सम्बन्धी व्यवस्थाः** ऐनको दफा ६० बमोजिम कर्जा सूचना केन्द्रको स्थापना लगायत समितिको गठन, काम कर्तव्य, अधिकार र कार्यसञ्चालन विधि सङ्घीय सहकारी कानुनमा तोकिएबमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद—७

कर्जा असुली न्यायाधिकरण

३२. कर्जा असुली न्यायाधिकरणको गठन, कार्यक्षेत्र, उजुरी निवेदन सम्बन्धी प्रक्रिया, सुनुवाई साथै कर्जा असुली विधि सङ्घीय सहकारी कानुनमा तोकिएबमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद—८

एकिकरण, विघटन र दर्ता खारेजी

३३. **सहकारी संस्थाको एकीकरणः**

(१) ऐनको दफा ६५ बमोजिम दुई वा दुईभन्दा बढी संस्थाहरू एकीकरण गर्दा देहायका शर्तबन्देजहरु पूरा भएको हुनुपर्नेछः

(क) कार्यक्षेत्र एक अर्कासँग जोडिएको हुनुपर्ने,

(ख) सदस्यहरू बीचको साझा बन्धन समान हुनुपर्ने,

(ग) एकै विषय वा प्रकृतिका संस्था हुनुपर्ने वा फरक विषय वा प्रकृतिका भए तापनि मूलतः एकै विषयमा प्रतिस्पर्धा भएको हुनुपर्ने,

(घ) सदस्यको प्रत्यक्ष सहभागिता एवं लोकतान्त्रिक नियन्त्रण कायम रहनुपर्ने ।

(ङ) एकीकरण गर्नुपूर्व नगरपालिकाको पूर्व स्वीकृति लिनुपर्ने ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम एकीकरण गर्दा साधारणतया नगरपालिकाको नियमनमा रहेका संस्थाहरु बीच मात्र एकीकरण हुनेगरी नगरपालिकाको क्षेत्रभित्र पर्ने गरी गर्नुपर्नेछ ।

(३) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि मन्त्रालयको पूर्व-स्वीकृतिविना संवत् २०४९ साल जेठ २ गतेभन्दा अघि दर्ता भएका साझा (सहकारी) संस्थाहरूलाई अर्को संस्थामा एकीकरण गर्न वा त्यस्ता संस्थाहरुको घरजग्गा लगायतका स्थिर सम्पत्ति बेचबिखन

गर्न वा धितो राख्न वा पाँच वर्षभन्दा बढी अवधिका लागि लिजमा दिनु हुँदैन । तर कुनै सहकारी संस्थाले साझा सहकारी संस्थाको विनियम तथा नाम स्वीकार गरी एकीकरण हुनसक्नेछ ।

(४) महिला सहकारी संस्थाहरु र विशेषरूपमा पिछडिएका समुदायमा स्थापित सहकारी संस्था अन्य विशेष उद्यम व्यवसाय सञ्चालन गरिरहेका सहकारी संस्थासँग सामान्यतया एकीकरण गरिने छैन । तर क्षमता विकास, नेतृत्व विकास तथा साङ्गठनिक गतिशीलताको सुनिश्चितता हुने गरी एकीकरण हुन भने बाधा पर्ने छैन ।

(५) एकीकरणमा सहभागी संस्थालाई दर्ता गर्ने अधिकारीबाट नियम ४७ बमोजिम प्रोत्साहन गर्न सकिनेछ ।

(६) एकीकरण पूर्वको दुई संस्थामा दायित्व व्यवस्थापन र कर बक्यौता भुक्तानी सम्बन्धमा स्पष्ट गर्नुपर्नेछ ।

(७) एकीकरणका अन्य शर्त, आधार र प्रक्रिया नगरपालिकाबाट व्यवस्था भए बमोजिम हुनेछ ।

३४. **सहकारी संस्थाको विभाजनः-**

(१) ऐनको दफा ६६ बमोजिम सहकारी संस्थाको विभाजन गरी दुई वा दुईभन्दा बढी संस्थाहरू कायम गर्दा देहायका शर्तहरू पूरा भएको हुनुपर्नेछ ।

(क) बचत तथा ऋणको मुख्य कारोबार भएको सहकारी संस्थाको हकमा सो को कार्यक्षेत्र स्थानीय तहको एक वडाभन्दा बढी हुनुपर्ने,

(ख) विभाजनको प्रक्रियाबाट स्थानीयकरण गर्दा संस्थाहरूको कार्य सञ्चालनमा सदस्यहरूको सक्रिय सहभागिता तथा लोकतान्त्रिक नियन्त्रण कायम रहने अवस्था भएको,

(ग) विभाजन गर्नु पूर्व दर्ता गर्ने अधिकारीको पूर्व स्वीकृति लिनुपर्नेछ।

(२) दर्ता गर्ने अधिकारीले सहकारी संस्थाहरूको एकीकरण वा विभाजनको सिलसिलामा सम्बन्धित स्थानीय सङ्ग/सञ्जालको राय लिन सक्नेछ।

(३) विभाजनका अन्य शर्त, आधार र प्रक्रिया नगरपालिकाबाट स्वीकृत कार्यविधिमा व्यवस्था भए बमोजिम हुनेछ ।

३५. पूर्वसहमति लिनुपर्नेः नियम ३३ वा ३४ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा स्थानीय तहको कार्यालय वा अन्य सार्वजनिक निकायको ऋण, अनुदान वा अन्य प्रकारको सहयोग रकम वा जेथा रहेका संस्थाको एकीकरण वा विभाजन गर्दा त्यस्तो संस्थाले सम्बन्धित निकायको पूर्वसहमति लिनुपर्नेछ ।

३६. **जमानत दिने व्यक्तिको दायित्वः-**

(१) ऋणीको निमित्त जमानत दिने व्यक्तिको दायित्व जमानत दिएको रकमको हदसम्म मात्र सीमित रहनेछ ।

(२) प्रचलित कानुनको अधीनमा रही उपनियम (१) बमोजिम दायित्व जमानत दिने व्यक्तिबाट सोझै असुलउपर गर्न सकिनेछ ।

परिच्छेद—९

लिक्विडेशन सम्बन्धी व्यवस्था

३७. **लिक्विडेटरको नियुक्तिः-**

(१) ऐनको दफा ६७ को उपदफा (१) बमोजिम एक करोड रुपैयाँसम्मको सम्पत्ति भएको संस्थाको हकमा दर्ता गर्ने अधिकारीले आफु मातहतको अधिकृत कर्मचारीलाई लिक्विडेटर नियुक्त गर्न सक्नेछ तथा सो भन्दा बढीको हकमा प्रचलित कानुन बमोजिम हुनेछ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम नियुक्त लिक्विडेटरलाई दर्ता गर्ने अधिकारीले लिक्विडेशन सम्बन्धी कार्यमा आवश्यक निर्देशन दिनसक्नेछ ।

३८. **लिक्विडेटरको काम, कर्तव्य र अधिकारः-**

(१) ऐनको दफा ६७ बमोजिम नियुक्त लिक्विडेटरको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ ।

(क) विघटन भएका सहकारी संस्थाबाट असुल हुन बाँकी रहेको रकम चुक्ता गर्नका लागि सो सहकारी संस्थाका हालवाला वा

साबिकवाला सदस्यहरु वा मृत सदस्यहरुको जायजेथाबाट बाँकी रकम नियम २५ र नियम २७ बमोजिम असुल उपर गर्ने ।

(ख) विघटन भएका सहकारी संस्थासँग कुनै साहुको कुनै रकम बाँकी रहेको र सो कुरा संस्थाको हिसाबकिताबमा चढाइएको रहेनछ भने त्यस्ता साहुलाई यो यति म्यादभित्र सो रकमको दाबी गर्न आउनु भनी वा सो बाँकी रहेको प्रमाणित नभएसम्म त्यति रकम वितरण नगरियोस् भनी दाबी गर्न आउनु भनी सूचना जारी गर्ने,

(ग) साहुहरूमध्ये कसलाई प्राथमिकता दिने भन्ने प्रश्न उठेमा त्यसको निर्णय गर्ने,

(घ) सहकारी संस्था विघटन गर्ने सिलसिलामा सहकारी संस्थाको जायजेथा जम्मा गर्ने र वितरण गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक निर्देशन दिने,

(ङ) दर्ता गर्ने अधिकारीको पूर्व स्वीकृति लिई सहकारी संस्थाले गरेको वा सहकारी संस्थाको विरुद्धमा गरिएको दाबीको सम्बन्धमा दुई पक्षबीचमा मिलापत्र गराउने,

(च) विघटनका लागि आवश्यक देखेमा सदस्यहरूको बैठक बोलाउने,

(छ) सहकारी संस्थाको खातावही, कागजात, लिखत र जायजेथाको जिम्मा लिने,

(ज) सहकारी संस्थाको सम्पत्ति बेचबिखन गर्ने,

(झ) सरोकारवालाहररुसँग समेतको परामर्शमा सहकारी संस्थाको जायजेथा वितरण गर्ने योजना तयार गरी त्यसको वितरण गर्ने ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको अधिकारको प्रयोग गर्दा लिक्विडेटरले आवश्यक सम्झेमा सहकारी संस्थाको गठन, काम, कर्तव्य, सम्पत्ति वा अन्य कुराको सम्बन्धमा आवश्यक जानकारी प्राप्त गर्न पक्ष, विपक्ष, साक्षीहरु र सम्बन्धित संस्थाको कुनै कर्मचारीलाई आफूसमक्ष उपस्थित गराई सोधपुछ गर्न सक्नेछ ।

३९. **लिक्विडेशन नियन्त्रण गर्ने अधिकारीको अधिकारः** नियम ३७ बमोजिमको अधिकार प्रयोग गरी लिक्विडेटरले गरेको कामलाई दर्ता गर्ने अधिकारीले दोहोऱ्याई हेरी देहाय बमोजिम गर्न सक्नेछ ।

(क) निर्देशन विपरित लिक्वीडेटरले जारी गरेको आदेश खारेज गर्न, बदल्न वा आवश्यकता अनुसार अर्को आदेश जारी गर्न,

(ख) संस्थाको खाताबही, कागजात, लिखत र जायजेथाहरू पेस गराउन,

(ग) लिक्विडेटरको अधिकारमा आफूलाई उपयुक्त लागेको हद बन्देज तोकिदिन,

(घ) लिक्विडेटरले जाँचेको हिसाब किताबको प्रतिवेदन लिन,

(ङ) संस्थाको जायजेथा वितरण गर्ने अधिकार दिन,

(च) लिक्विडेटरले पाउने पारिश्रमिक एवं भत्ताको निमित्त आवश्यक निर्देशन दिन र

(छ) लिक्विडेटरलाई पदबाट हटाई अर्को नियुक्त गर्न ।

४०. **दायित्व भुक्तानीः-**

(१) ऐनको दफा ६६ बमोजिम दर्ता खारेज वा विघटन भएको सहकारी संस्थाको कोषबाट देहाय बमोजिमको प्राथमिकता क्रमअनुसारका कार्यका लागि खर्च गर्न सकिनेछ ।

(क) विघटनको कामको निमित्त भएका खर्चहरुको फछ्यौट गर्न,

(ख) सदस्यलाई बचतको रकम भुक्तानी गर्न,

(ग) कर्मचारीको तलब भत्ता दिन,

(घ) ऋण भुक्तानी गर्न,

(ङ) अन्य भुक्तानी दिनुपर्ने रकमहरू दिन,

(च) शेयर पूँजी फिर्ता दिन,

(छ) लाभांश नबाँडिएको समय जतिको हकमा लाभांश वितरण गर्न ।

(२) कुनै संस्थाको विघटनको काम समाप्त भैसकेपछि पनि सो संस्थाको कुनै साहूको वितरणको योजना अनुसार पाउनु पर्ने रकम लिन नआएमा

विघटनको काम समाप्त भएको मितिले तीन महिनाभित्र उक्त संस्थाको कोष उपर त्यस्तो साहूले आफूले पाउनु पर्ने रकमको निमित्त दाबी गरिसक्नु पर्नेछ र सो म्याद नाघेपछि परेका दाबी उपर कुनै कारवाही हुने छैन ।

४१. **लिक्विडेशन पछिको सम्पत्तिको उपयोगः-**

(१) ऐनको दफा ६६ बमोजिम सहकारी संस्थाको लिक्वीडेशन पश्चात् बाँकी रहन गएको सम्पत्तिको उपयोग देहायबमोजिम हुनेछ ।

(२) नियम ४१ को उपनियम (१) मा लेखिएका काममा खर्च गरी सक्दा पनि सम्बन्धित संस्थाको कोषको रकम बाँकी रहन आएमा उक्त रकम दर्ता गर्ने अधिकारीको निर्देशन बमोजिम देहायको प्राथमिकताक्रम अनुसार हस्तान्तरण गर्न सकिनेछ ।

(क) विघटित संस्थाको कार्य क्षेत्रमा सेवा पुऱ्याउन सक्ने नजिकको सोही प्रकृतिको अन्य कुनै संस्था,

(ख) सो संस्था सदस्य भएको सोही प्रकृतिको माथिल्लो सङ्घ।

(३) उपनियम (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि शंखरापुर नगरपालिकाले उपनियम (१) अनुसार खर्च गरिसकेपछि बाँकी रहन आएको सहकारी संस्थाको कोषको रकम सहकारी अभियानलाई योगदान पुर्याउने अन्य कुनै निकायलाई हस्तान्तरण गर्न वा शिक्षा, स्वास्थ्य वा महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिकलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने स्थानीय सामुदायिक विकासको प्रयोजनका लागि हस्तान्तरण गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद—१०

दर्ता गर्ने अधिकारीको काम, कर्तव्य र अधिकार

४२. **दर्ता गर्ने अधिकारीको काम, कर्तव्य र अधिकारः-**

(१) दर्ता गर्ने अधिकारीको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछः

(क) सहकारी संस्था दर्ता गर्नको लागि परेको दरखास्त उपर आवश्यक जाँचबुझ गरी सहकारी संस्था दर्ता गर्ने र दर्ताको प्रमाणपत्र दिने,

(ख) ऐन र यस नियमावलीको अधिनमा रही सहकारी संस्थाले आफ्नो कार्य सञ्चालन गर्न बनाएको विनियम स्वीकृत गर्ने, विनियम संसोधन तथा पुनर्लेखन र आन्तरिक कार्यविधि स्वीकृत गर्ने,

(ग) ऐन र यस नियमावलीको अधिनमा रही सहकारी संस्थाको एकीकरण, विभाजन तथा कार्यक्षेत्र पुनः निर्धारण सम्बन्धी कार्य गर्ने,

(घ) नियमित रुपमा सहकारी संस्थाको निरीक्षण तथा हिसाबकिताब जाँच गर्नुका साथै स्थापित सूचना प्रतिवेदन प्रणालीका आधारमा सहकारी संस्थाहरूको नियमित अनुगमन गरी आवश्यक निर्देशन दिने,

(ङ) सहकारी संस्थाको नियमित अनुगमन गरी निर्धारित अवधिभित्र लेखापरीक्षण नगराउने सहकारी संस्थाहरुको लेखापरीक्षण गराउने,

(च) विपन्न महिला, अपागंता भएका व्यक्ति, मुक्त कमैया, मुक्त हलिया, भूमिहिन कृषक, बेरोजगार, श्रमिक र दलित तथा अल्पसंख्यक जनजाति समेतका सीमान्तकृत समूहको सहकारी खेतिपाती वा सदस्यको श्रम वा सीपमा आधारित स्वरोजगारीका उद्योग धन्दा प्रवर्द्धन गर्न योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरी स्वीकृत भए बमोजिम कार्यान्वयन गर्ने,

(छ) सहकारी व्यवसाय, अन्तरसहकारी कारोबार तथा कृषि उपजको मूल्य श्रृङ्खला विकासका आयोजनाहरूलाई सहयोग पुऱ्याउने,

(ज) सहकारी शिक्षा तथा तालिम क्रियाकलापहरूको तर्जुमा, सञ्चालन तथा विस्तारका कार्यहरूको समन्वय गर्ने,

(झ) सहकारी संस्थाहरूको विकास, सहकारी सिद्धान्त, मूल्य मान्यताहरूको प्रचलन तथा सहकारी संस्थाहरूमा सुशासन कायम गराउनका लागि आवश्यक निर्देशन गर्ने,

(ञ) ऐन, नियमावली अन्तर्गत बनेका निर्देशिका, मापदण्ड, कार्यविधि तथा विनियम बमोजिम कार्य नगर्ने सहकारी संस्थाहरूलाई ऐनमा भएको व्यवस्था बमोजिम जरिवाना तथा कारवाही गर्ने,

(ट) आर्थिक वर्ष समाप्त भएको तीन महिनाभित्र सहकारी संस्थाको वार्षिक निरीक्षण प्रतिवेदन शंखरापुर नगर कार्यपालिका समक्ष पेस गर्ने,

(ठ) निष्कृय अवस्थामा रहेका र साझा सहकारी संस्थाहरूलाई सक्रिय बनाउन आवश्यक कार्य गर्ने,

(ड) आवश्यक मापदण्ड निर्धारण गरी सहकारी संस्थाको सेवा केन्द्र, विप्रेषण सेवा सञ्चालन संकलन केन्द्र तथा बिक्री केन्द्र सञ्चालनको स्वीकृति दिने,

(ढ) ऐन, यस नियमावली र अन्तर्गत बनेका निर्देशिका, मापदण्ड, कार्यविधि तथा शंखरापुर नगरपालिकाबाट प्राप्त निर्देशन बमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

(२) दर्ता गर्ने अधिकारीले ऐन तथा यस नियमावली बमोजिम आफूलाई प्राप्त अधिकारहरु आवश्यकता अनुसार आफू मातहतका कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद—११

निरीक्षण तथा अनुगमन

४३. निरीक्षण तथा हिसाब किताब जाँच गर्नेः ऐनको दफा ७१ को उपदफा (१) बमोजिम दर्ता गर्ने अधिकारीले सहकारी संस्थाको जुनसुकै बखत आवश्यकता अनुसार निरीक्षण तथा हिसाब जाँच गर्न गराउन सक्नेछ ।

४४. निरीक्षण तथा अनुगमन सम्बन्धी विशेष व्यवस्थाः

(१) शंखरापुर नगरपालिकाको नियमनमा रहेका साथै नगर क्षेत्रभित्र सञ्चालनमा रहेका सबै सहकारी संस्थाहरुको निरीक्षण तथा अनुगमन गर्ने कर्तव्य दर्ता गर्ने अधिकारीको हुनेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम निरीक्षण तथा अनुगमन गर्दा सहकारी ऐन, नियमावली, विनियम तथा प्रचलित कानून बमोजिम सञ्चालन तथा व्यवस्थापन भए/गरेको नपाइएमा प्रचलित कानून बमोजिम त्यस्ता सहकारी संस्था, सञ्चालक, व्यवस्थापक, जिम्मेवार सदस्य तथा कर्मचारीहरुलाई कारवाही गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपनियम (२) बमोजिम कारबाही गर्दा सदस्य तथा कर्मचारीबाट संस्थामा आर्थिक हिनामिना भएको देखिएमा सोको जिम्मेवार सदस्य तथा कर्मचारीका साथै सञ्चालक समितिका पदाधिकारी समेत हुने र हिनामिना रकम निजहरुबाट प्रचलित कानून बमोजिम असूल उपर तथा दण्ड जरिवाना गरिनेछ ।

(४) साविकमा डिभिजन सहकारी कार्यालयबाट दर्ता भएका र नगरपालिकाबाट दर्ता भएका सबै सहकारी संस्थाहरु अनिवार्य मन्त्रालयले स्वीकृत गरेको एकीकृत व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (COPOMIS) मा आबद्ध भएको हुनुपर्नेछ ।

(५) उपनियम (१) बमोजिमका संस्थाहरूले सुरक्षण, वित्तीय संरचना, सम्पत्तिको स्तर तरलता, लगानीका क्षेत्र लगायतमा नगरपालिकाले तोकेको मापदण्डहरू पालना गर्नुपर्नेछ ।

(६) उपनियम (२) बमोजिम तोकिएका मापदण्डहरूको पालनाको अवस्था उपनियम (१) बमोजिमको सूचना प्रणालीका आधारमा दर्ता गर्ने अधिकारीले नियमित अनुगमन गरी पालना नभएको पाइएमा तत्काल निर्देशन दिनेछ ।

(७) दर्ता गर्ने अधिकारीले पाँच करोड रुपैयाँभन्दा बढी कारोबार भएका संस्थाहरूको वर्षको दुई पटक नियमित अनुगमन र दश करोड रुपैयाँभन्दा बढी कारोबार भएका संस्थाहरूको सघन अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाउनुपर्नेछ । साथै सोभन्दा कम रकमको कारोबार भएका सबै संस्थाको वर्षको कम्तिमा एक पटक अनिवार्य अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

तर यसमा लेखिएको कुनै कुराले अन्य संस्थाहरूको नियमित वा सघन अनुगमन गर्न बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।

(८) यस नियम बमोजिम हुने निरीक्षण तथा अनुगमन सम्बन्धी व्यवस्था शंखरापुर नगरपालिकाबाट स्वीकृत कार्यविधि बमोजिम हुनेछ ।

४५. अनुगमन तथा निरीक्षण समितिः नगर क्षेत्र भित्र सञ्चालनमा रहेका सहकारी संस्थाको अनुगमन तथा निरीक्षण कार्यको लागि निम्न बमोजिम अनुगमन तथा निरीक्षण समिति गठन हुनेछ,

नगर उपप्रमुख	संयोजक
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वा निजले तोकेको अधिकृत	सदस्य
नगरपालिकाको आर्थिक विकास समितिको संयोजक	सदस्य
सम्बन्धित वडाको वडा अध्यक्ष	सदस्य
नगरपालिकाको कानून अधिकृत	सदस्य
आलेप शाखा प्रमुख	सदस्य
सहकारी शाखा प्रमुख	सदस्य
सचिव	

शंखरापुर क्षेत्र भित्र सञ्चालनमा रहेका संस्थाहरु मध्ये प्रदेश सरकारको नियमनमा रहेका संस्थाहरुको अनुगमन तथा निरीक्षण कार्यको लागि प्रदेश रजिष्ट्रारको कार्यालयको प्रतिनिधि समेत आमन्त्रण गर्नुपर्नेछ ।

४६. पारिश्रमिक तथा सुविधाः अनुगमन तथा निरीक्षण कार्यमा खटिने पदाधिकारी तथा कर्मचारीलाई नगरपालिकाले तोकेको दरमा अनुगमन भत्ता तथा बैठक भत्ता उपलब्ध गराईनेछ । साथै, अन्य सुविधा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

४७. वार्षिक प्रतिवेदनमा समावेश हुनुपर्ने विवरणः ऐनको दफा ७४ उपदफा (२) बमोजिम दर्ता गर्ने अधिकारीले पेस गर्ने वार्षिक निरीक्षण प्रतिवेदनमा समावेश हुनुपर्ने अन्य विषयहरू मन्त्रालयले तोके बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद—१२
सहकारी सञ्जाल

४८. **सहकारी सञ्जालको गठनः-**

(१) सहकारी संस्था बीच समन्वय, सहकार्य तथा दिगो विकास गर्न शंखरापुर नगरपालिकाले नियमन क्षेत्र भित्र रहेका सहकारी संस्थाहरुको सञ्जाल गठन गर्न सक्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम गठन हुने सहकारी सञ्जालको दर्ता नगर कार्यपालिकाले कार्यविधि बनाई गर्नेछ ।

(३) शंखरापुर सहकारी सञ्जालको गठन तथा सञ्चालन सम्बन्धी व्यवस्था तोकिएबमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद—१३
विविध

४९. **अन्तरसहकारी कारोबारः**

(१) ऐनको दफा ९४ बमोजिम अन्तरसहकारी कारोबार गर्दा संलग्न संस्थाहरूको विनियममा निर्धारित सदस्यहरूको आवश्यकताको आधार लिएको हुनुपर्नेछ ।

(२) संस्थाले सदस्यस्तरका स्थानीय उत्पादनको मूल्य श्रृङ्खला विकाससँग सम्बन्धित अन्तरसहकारी कारोबारलाई बढावा दिने गरी संयोजन गर्न सक्नेछ ।

(३) अन्तरसहकारी कारोबारमा संलग्न विभिन्न संस्थाका सदस्यहरूबाट उत्पादित उपज अग्रणी संस्था (लिड कोअपरेटिभ) को अवधारणाबाट कुनै एक संस्थामार्फत उत्पादन, संकलन, प्रशोधन एवं बजारीकरण गर्ने व्यवस्था मिलाउने गरी एकीकृत योजना सञ्चालन गर्न सक्नेछन् ।

(४) बचत तथा ऋण सम्बन्धी अन्तर सहकारी कारोबारको हकमा सम्बद्ध सहकारी संस्थाहरुले सम्बन्धित विषयगत सङ्घ वा सहकारी बैङ्कको

भूमिका समेत निर्दिष्ट हुने गरी मन्त्रालयले तोकेको मापदण्ड पालना गर्नुपर्नेछ ।

(५) अन्तरसहकारी कारोबारसम्बन्धी अन्य व्यवस्था शंखरापुर नगरपालिकाले स्वीकृत गरेको कार्यविधि, मापदण्ड, निर्देशिका तथा परिपत्र बमोजिम हुनेछ ।

५०. सम्मान वा पुरस्कार र प्रोत्साहन सम्बन्धी व्यवस्थाः

(१) शंखरापुर नगरपालिकाले मापदण्ड बनाई कार्यक्षेत्र भित्र रहेका सहकारी संस्था, पदाधिकारी तथा कर्मचारीलाई योगदानका आधारमा पुरस्कृत तथा सम्मानित गर्नेछ । त्यस्तै सहकारी अभियानमा टेवा पुऱ्याउने, एकीकरण हुने संस्था, उत्पादनमूलक व्यवसाय सञ्चालन गर्ने वा सेवा प्रदान गर्ने संस्था, तिनका सदस्य वा कर्मचारीलाई नगद तथा वस्तुगत सहयोग गर्न सक्नेछ । संस्थालाई कार्यक्षेत्र विस्तार, सेवा केन्द्र वा बिक्री केन्द्र स्थापना, अनुदान रकम प्रदान गरी सम्मान वा पुरस्कार प्रदान गर्न सक्नेछ । साथै अनुगमन तथा निरीक्षणबाट उत्कृष्ट व्यावसायिक क्रियाकलाप गर्ने सहकारी संस्थालाई सहकारी दिवसको अवसरमा विधागत रुपमा पुरस्कृत गर्न सक्नेछ । त्यस्तै सहकारीको नियमन तथा प्रवद्धननमा उल्लेखनीय भूमिका निर्वाह गर्ने कर्मचारीलाई सहकारी दिवसको अवसरमा पुरस्कृत गर्न सक्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम सम्मान वा पुरस्कृत गर्दा संस्थाका पदाधिकारी, सदस्य, तथा कर्मचारी वा निकायहरूका लागि छुट्टाछुट्टै आधारहरू तय गरी गरिनेछ ।

५१. बाधा अड्काउ फुकाउ सम्बन्धी विशेष व्यवस्थाः यो नियम तथा यसअन्तर्गत बनेका कार्यविधि, निर्देशिका र मापदण्डको कार्यान्वयन

सम्बन्धमा कुनै बाधा अवरोध पर्न गएमा त्यस्तो बाधा अड्काउ फुकाउने अधिकार नगर कार्यपालिकामा निहित रहनेछ ।

५२. **जानकारी दिनुपर्नेः-**

(१) यस नियमावलीमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सङ्घ तथा प्रदेशको नियमन क्षेत्राधिकार अन्तर्गत रहेको सहकारी संस्थाले स्थानीय तहमा कार्यालय, सेवा केन्द्र वा अन्य माध्यमबाट सेवा सञ्चालन गर्दा नगरपालिकालाई जानकारी दिनुपर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम सहकारी संस्थाहरुको विवरण नगरपालिकाले प्रदेश र मन्त्रालयमा पठाउनुपर्नेछ ।

५३. **विनियम संशोधनः** सहकारीको विनियम संशोधन स्वीकृतिको तीन महले फाराम अनुसूची ११ बमोजिमको ढाँचामा भरेर पेस गर्नुपर्नेछ ।

५४. अनुसूचीमा थपघट वा हेरफेर गर्न सक्नेः नगरपालिकाले स्थानीय राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी अनुसूचीमा आवश्यक थपघट वा हेरफेर गर्नसक्नेछ ।

५५. सङ्घीय ऐन, नियमावली बमोजिम हुने -यस नियमावलीमा व्यवस्था नभएको विषयमा सङ्घीय ऐन तथा नियमावलीमा रहेको व्यवस्था लागुहुनेछ ।

५६. यस निमावलीमा भएको व्यवस्था सङ्घीय एवम् प्रादेशीक ऐन तथा नियमावलीमा भएको व्यवस्था सँग बाँझिन गएमा बाँझिएको हद सम्म सङ्घीय एवम् प्रादेशीक ऐन तथा नियमावलीमा भएको व्यवस्था लागु हुनेछ ।

अनुसूची १
(नियम ४ को उपनियम -१) सँग सम्बन्धित)
दर्ता दरखास्तको नमूना

मितिः २० । ।

श्री दर्ता गर्ने अधिकारीज्यू,
शंखरापुर नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
शंखरापुर, काठमाडौं ।

विषयः सहकारी संस्थाको दर्ता सम्बन्धमा ।

महोदय,

हामी देहायका व्यक्तिहरु देहायका कुरा खोली देहायको संस्था दर्ता गरी पाउन निवेदन गर्दछौं । उद्देश्य अनुरुप संस्थाले तत्काल गर्ने कार्यहरुको योजना र प्रस्तावित संस्थाको विनियम दुई प्रति यसै साथ संलग्न राखी पेस गरेका छौं ।

संस्था सम्बन्धी विवरण

क) प्रस्तावित संस्थाको नामः

ख) ठेगानाः

ग) उद्देश्यः

घ) मुख्य कार्यः

ङ) कार्यक्षेत्रः

च) दायित्वः

छ) सदस्य संख्याः

१) महिला ..... जना

२) पुरुष ..... जना

ज) प्राप्त शेयर पुँजीको रकमः रु.

झ) प्राप्त प्रवेश शुल्कको रकमः रु.

आवेदकहरुको तर्फबाट

नाम

हस्ताक्षरः

पदः तदर्थ सञ्चालक समितिका अध्यक्ष

(प्रस्तावित ..... सहकारी संस्था लि.)

अनुसूची २

(नियम ४ को उपनियम -२) सँग सम्बन्धित)

सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदनको ढाँचा

१) परिचय

२) संस्था गठन गर्नुपर्नाको कारण

३) सदस्यताको जनसांख्यिक आधार

४) सहभागिताको औचित्य

५) व्यावसायिक सम्भाव्यता

५.१ सदस्य सक्रियताको आधारमा व्यावसायिक कारोबारको अनुमान

५.२ सदस्यहरूको संरक्षण सुनिश्चित गर्ने आधारहरु

५.३ कारोबारबाट हुने बचतको प्रक्षेपण

६) पुँजी आवश्यकता र स्रोत

६.१ आवश्यकताको अनुमान

६.२ स्रोत

६.३ पुँजी परिचालनका तर्कसम्मत आधारहरु

७) बजार विश्लेषण

७.१ नजिकको बजार

७.२ टाढाको बजार

७.३ प्रतिस्पर्धाको स्तर र प्रतिस्पर्धामा रहिरहने आधारहरु

८) कार्य क्षेत्रभित्र रहेका समान प्रकृतिका सहकारी संस्थाहरुको संख्या, सेवा र सदस्यताको प्रकाशमा प्रस्तावित संस्थाको औचित्य

९) पहिले स्थापना भइसकेका समान प्रकृततिका संस्थाहरुमा संलग्न हुन नसक्ने कारण

१०) महिला सशक्तिकरण र सामाजिक समावेशीकरणका आयामहरु

११) जनशक्ति व्यवस्था

१२) संस्थाको विकास र स्थायित्वका आधारहरु ।

अनुसूची ३

(नियम ४ को उपनियम (२) र नियम २० को उपनियम (२) को खण्ड (क) सँग सम्बन्धित)

आवेदकहरुको विवरण फारामको ढाँचा

सि.नं.	बाजेको नामथर	बाबुको नामथर	पति वा पत्नीको नामथर	आवेदकको नामथर	उमेर	ठेगाना	पेशा	सदस्यले लिन स्वीकार गरेको शेयरको विवरण			सम्पर्क नम्बर	औंठाछाप	फोटो र फोटोमा पर्ने गरि सहिछाप
								प्रति शेयर रकम रु.	खरिद शेयर सङ्ख्या	शेयरको जम्मा रकम रु.			

अनुसूची ४
(नियम ४ को उपनियम (२) को खण्ड (ख) सँग सम्बन्धित)
व्यावसायिक कार्ययोजनाको ढाँचा

संस्थाको नामः

ठेगानाः

क. उद्देश्यः

१. .....

२. .....

३. .....

ख. कार्यहरु

१ . .....

२. .....

३. .....

४. .....

५. .....

ग. आगामी तीन वर्षपछिको अवस्था प्रक्षेपणः

१. सदस्यता विस्तार लक्ष्य

विवरण	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	कैफियत
(सदस्य - सङ्घ/संस्था) संख्या				
महिला				
पुरुष				
जम्मा				
जम्मा सदस्यमा दलित				

२. व्यावसायिक सेवा विस्तार लक्ष्य

विवरण	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	कैफियत
सदस्य -सङ्घ/संस्था) संख्या				
(परिमाण -.....)				
(रकम -रु.)				
— लाभान्वित हुने सदस्य -जना)				
सदस्य -सङ्घ/संस्था) लाई वस्तु वा सेवा बिक्री				
(परिमाण् -.....)				
(रकम -रु.)				
(लाभान्वित हुने सदस्य -जना)				
सदस्य(संस्थाका सदस्य) लाई रोजगारीको अवसर सृजना प्रत्यक्ष पूर्णकालीन (जना) अप्रत्यक्ष पूर्णकालीन वर्षमा २,०८० घण्टाको १ जनाको हिसाबमा जम्मा जना)				
सदस्य(संस्थाका सदस्य) लाई ऋण सेवा(वार्षिक) (रकम -रु.) (जना				
सदस्यलाई -संस्थाका सदस्य) लाई बचत सेवा -वार्षिक) (रकम -रु.) (जना				

३. सहकारी गतिविधी विस्तार लक्ष्य

विवरण	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	कैफियत
सदस्य शिक्षा (वार्षिक जना)				
गाउँ/टोल/उपक्षेत्रिय सदस्य बैठकहरु आयोजना (वार्षिक पटक)				
सामुदायिक विकासका योजनाहरु सञ्चालन				

घ. पुँजीको स्रोत र उपयोग

विवरण	पहिलो वर्ष	दोस्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	कैफियत
आवश्यकता				
(स्थिर पुँजीतर्फ - घर, जग्गा, कारखाना, उपकरण, फर्निचर आदि)				
(चालु पुँजीतर्फ - मौज्दात मालसामान, उधारो बिक्री, नगद मौज्दात आदि)				
ऋण लगानी तर्फ				
जम्मा				
स्रोत				
शेयर पुँजी				
जगेडा कोष				
(अन्य -.....)				
(सदस्यको बचत - सदस्यलाई ऋण दिन मात्र)				
जम्मा				

कार्यान्वयन जिम्मेवारी बाँडफाँड

ङ. सञ्चालक समितिको जिम्मेवारी

—

—

च. गाउँ/टोल/उपक्षेत्रीय बैठकको जिम्मेवारी

—

—

छ. लेखा सुपरिवेक्षण समितिको जिम्मेवारी

—

—

ज. व्यवस्थापन कर्मचारीहरुको जिम्मेवारी

—

—

झ. प्रत्येक सदस्यको जिम्मेवारी

—

—

ञ. कार्ययोजनाबाट सदस्यहरुको जीवनमा पर्ने प्रभावका सूचकहरु

—

—

ट. कार्यान्वयन प्रगतिको समिक्षा एवं जवाफदेही स्थापना विधि

—

—

अनुसूची ५
(नियम ४ को उपनियम (२) को खण्ड (ग) सँग सम्बन्धित)
भरपाईको ढाँचा

प्रस्तावित ..... सहकारी संस्था लि. को तदर्थ सञ्चालक समितिका श्री ..... आगे उक्त सहकारी संस्था लि. का सदस्यहरुको ..... प्रारम्भिक भेलाको मिति ..... को निर्णय बमोजिम प्रति शेयर रु. १००/— का दरले ..... जनाबाट जम्मा ..... कित्ताको हुन आउने जम्मा रकम रु. ..... -अक्षरुपी .... मात्र) प्रवेश शुल्क प्रतिव्यक्ति रु. १००/— का दरले हुन आउने रु. ..... -अक्षरुपी ..... मात्र) गरी जम्मा रु. ..... -अक्षरुपी ..... मात्र) सहकारी संस्था दर्ता भएपछि संस्थाको नाममा बैङ्क खाता खोली जम्मा गर्ने कबोल गरि उक्त रकम मैले बुझिलिई यो भर्पाईमा सहिछाप गरी ..... कार्यालयमा पेस गरेको छु । प्राप्त रकम हाल मेरो ..... बैङ्कमा रहेको ..... हिसाब नं. ..... मा जम्मा गरी बैङ्क भौचर दाखिला गरेको छु । उक्त रकम संस्था दर्ता भई नियमानुसार संस्थाको आफ्नै खाता नखोले सम्म चलन नगरी सुरक्षित राख्नेछु र संस्थाको बैङ्क खाता खोलेपछि तत्कालै दाखिला गर्नेछु । फरक परेमा कानुन बमोजिम कारबाही भएमा मेरो मञ्जुरी छ ।

इति संवत् २०.... साल ..... महिना ..... गते ..... रोज ..... शुभम् ।

अनुसूची ६

(नियम ४ को उपनियम (२) को खण्ड (घ) सँग सम्बन्धित)

निर्वाचित सञ्चालक समितिका सदस्यहरुको विवरण फारामको ढाँचा

सि.नं.	बाजेको नामथर	बाबुको नामथर	पति वा पत्नीको नामथर	सञ्चालकको नाम, थर	पद	ठेगाना	पेशा	निर्वाचित मिति	बहाल रहने अवधि	औंठाछाप	फोटो र फोटोमा पर्ने गरि सहिछाप	सम्पर्क नम्बर	कैफियत

अनुसूची ७
(नियम ४ को उपनियम (२) को खण्ड (ङ) सँग सम्बन्धित)
स्व-घोषणापत्रको ढाँचा

प्रस्तावित श्री ..... सहकारी संस्था लि. दर्ता गर्न दरखास्त दिने हामी तपसिल बमोजिका आवेदकहरुले प्रचलित कानुनसम्मत सहकारी स)स्था स्थापना गरी आफ्नो आर्थिक—सामाजिक उत्थान गर्ने कार्य कारणबाहेक अन्य कुनै कार्य कारण नभएको र देहायमा उल्लेखित कुमारमा साथै अन्य कुनै कुराले सहकारी संस्थाको सदस्यता प्राप्त गरी सेवा उपयोग गर्न अयोग्य नभएको स्व—घोषणा गर्दछौं ।

हामी आवेदकहरु कोही पनि

- यहि प्रकृतिको अन्य सहकारी संस्थाको सदस्य छैनौं
- बैङ्क वित्तीय संस्था वा अन्य कुनै सहकारी संस्था/सङ्घ/राष्ट्रिय सहकारी बैङ्कको कानुन बमोजिम कालो सूचीमा परेका व्यक्ति हैनौं,
- यसअघि सहकारी संस्था खोली सदस्यहरुको रकम हिनामिना गरी कारवाहीमा परेका वा फरार रहेका व्यक्ति हैनौं,
- सम्पत्ति शुद्धिकरण सम्बन्धी कसुरमा सजाय पाएका व्यक्ति हैनौं र
- सहकारी दर्शन, सिद्धान्त,मूल्य मान्यता र कानुनबमोजिम स्वावलम्बन र पारस्पारिकताको भावनाबाट आफ्नो बहुआयामिक विकासका लागि यस संस्थाको सञ्चालन गर्न मञ्जुर छौं ।

उपर्युक्त बेहोरा ठीक, साँचो हो । झुठ्ठा ठहरे कानुन बमोजिम सहँुला, बुझाउँला भनी सहिछाप गर्ने

सि.नं.	सदस्यको नाम, थर	नागरिकता नं. र लिएको जिल्ला	हालको ठेगाना	सम्पर्क नं.	सहिछाप

अनुसूची ८
(नियम ४ को उपनियम (२) को खण्ड (च) सँग सम्बन्धित)
अधिकार प्रत्यायोजन पत्रको ढाँचा

मिति २० । ।

श्री दर्ता अधिकारीज्यू,

..... ।

विषयः अधिकार प्रत्यायोजन सम्बन्धमा ।

महोदय,

यस प्रस्तावित ..... सहकारी संस्था लि. को मिति २० । । मा बसेको दोस्रो प्रारम्भिक भेलाले गरेको निर्णयानुसार संस्था दर्ता क्रममा प्रचालित कानुन बमोजिम प्रक्रिया पुरा गर्ने सिलसिलामा हाम्रो तर्फबाट विनियममा सामान्य थपघट गरी प्रमाणिकरण लगायतका आवश्यक काम—कारवाही गर्न निम्न दस्तखत नमुना भएको तदर्थ सञ्चालक समितिका ..... श्री ....., ...श्री ..... र ..... श्री ..... समेतलाई अधिकार प्रत्यायोजन गरिएको बेहोरा अनुरोध गर्दछौं । निजहरुले हाम्रो प्रतिनिधिको रुपमा गरेका सम्पूर्ण कामको जिम्मेवारी लिने गरी हामी मञ्जुर छौं ।

अधिकार प्रत्यायोजन गरिएका व्यक्तिकोः

सि.नं.	नाम, थर	ठेगाना	पद	दस्तखत नमुना

अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने आवेदकहरुको विवरणः

सि.नं.	नाम, थर	ठेगाना	पद	दस्तखत नमुना

द्रष्टव्यः अधिकार प्रत्यायोजन—पत्रमा आवेदक सबैको विवरण समावेश गर्नुपर्नेछ ।

अनुसूची ९
नियम ५ सँग सम्बन्धित)
संस्था दर्ता प्रमाण पत्रको ढाँचा

श्री शंखरापुर नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
बागमती प्रदेश, शंखरापुर, काठमाडौं

सहकारी संस्था दर्ता प्रमाण—पत्र

दर्ता नं.
शंखरापुर नगरपालिकाको सहकारी (दर्ता तथा नियमन) ऐन, २०७४ को दफा ६ को उपदफा (१) बमोजिम श्री..... ..... लाई सीमित दायित्व भएको सहकारी संस्था दर्ता गरी स्वीकृत विनियमसहित यो प्रमाण—पत्र प्रदान गरिएको छ ।

वर्गीकरणः.....

दर्ता गरेको मितिः
दस्तखतः.....

दर्ता गर्ने अधिकारीको नामः
दर्जाः
कार्यालयको छापः

अनुसूची १०
(नियम १० सँग सम्बन्धित)

विनियममा उल्लेख गर्नुपर्ने विषयहरु

प्रस्तावना

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ,

२. संस्थाको नाम र ठेगाना,

३. परिभाषा,

४. उद्देश्य,

५. कार्य,

६. कार्यक्षेत्र,

७. संस्थाको सदस्य,

८. सदस्यताको योग्यता,

९. सदस्यताका लागि निवेदन र प्राप्ति,

१०. सदस्यताको अन्त्य,

११. सदस्यको निष्काशन,

१२. सदस्यताबाट राजिनामा,

१३. पुनः सदस्यता,

१४. सदस्यको काम, कर्तव्य र अधिकार,

१५. सदस्यता खुला रहने,

१६. सदस्यता प्राप्ति, पुनः प्राप्ति र राजिनामा स्वैच्छिक हुनुपर्ने,

१७. शेयर पुँजी,

१८. सदस्य बन्न कम्तीमा एक शेयर खरिद गर्नुपर्ने,

१९. थप शेयर खरिद गर्न सक्ने,

२०. शेयर फिर्ता वा हस्तान्तरण,

२१. प्रवेश शुल्क,

२२. कृत्रिम छेकबार नलगाइने,

२३. शेयर प्रमाण—पत्र,

२४. सदस्यको दायित्व सीमित हुने,

२५. प्रारम्भिक साधारण सभा,

२६. वार्षिक साधारण सभा,

२७. विशेष साधारण सभा,
२८. साधारण सभाको बैठक,
२९. साधारण सभाको काम, कर्तव्य र अधिकार,
३०. साधारण सभाको निर्णय अनिवार्य हुने,
३१. गाउँ/टोल/उपक्षेत्रीय बैठक,
३२. गाउँ/टोल/उपक्षेत्रीय बैठकका कार्यहरु,
३३. गाउँ/टोल/उपक्षेत्रीय बैठकको कार्यव्यवस्था,
३४. सञ्चालक समिति,
३५. समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार,
३६. समितिको बैठक,
३७. लेखा सुपरिवेक्षण समिति,
३८. उत्तरदायित्व शृङ्खला,
३९. अध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार,
४०.व्यवस्थापाको नियुक्ति,
४१. व्यवस्थापकको काम, कर्तव्य र अधिकार,
४२. विशेष जिम्मेवारी,
४३. कर्मचारीको नियुक्ति तथा सेवाका शर्त,
४४. संस्थाको कोष,
४५. कोषको सुरक्षा,
४६. कोषको उपयोग,
४७. जगेडा कोष,
४८. संरक्षित पुँजी फिर्ता,
४९. लाभांश वितरण नगरिने,
५०. जगेडा कोषमा रकम सार्नुपर्ने,
५१. बचत सङ्कलन गर्न सक्ने/नसक्ने,
५२. बचत सङ्कलनमा सीमा,
५३. ऋण दिन सक्ने,
५४. ऋण प्रवाहमा सीमा,
५५. ऋणबाहेकको प्रयोजनमा बचतको रकम लगाउन नहुने,
५६. साधारण सभाको स्वीकृति लिनुपर्ने,
५७. सदस्य केन्द्रीयता,

५८. स्वार्थ गाभिने निर्णयमा सहभागितामा प्रतिबन्ध,
५९. कर्मचारीसँगको कारोबारमा निर्बन्धन,
६०. जोखिम मूल्याङ्कन,
६१. कारोबार नगरिने,
६२. कारोबारको लेखा,
६३. खाताबही,
६४. आन्तरिक हिसाब जाँच,
६५. वार्षिक हिसाब जाँच,
६६. विद्युतीय प्रणालीको प्रयोग गर्दा जोखिम मूल्याङ्कन गर्नुपर्ने,
६७. अन्य आधारभूत कागजात,
६८. एकीकृत सूचना प्रणालीमा आबद्धता,
६९. दर्ता गर्ने अधिकारी वा दर्ता गर्ने अधिकारीबाट अधिकार प्राप्त अधिकारीसमक्ष प्रतिवेदन,
७०. वित्तीय जानकारी एकाइमा प्रतिवेदन,
७१. साधारण सभामा जानकारी गराउनुपर्ने,
७२. हकवालाको मनोनयन,
७३. हक दाबी वा नामसारी,
७४. निर्वाचन,
७५. शपथ ग्रहण,
७६. एकीकरण वा विभाजन,
७७. कार्यान्वयन अधिकारी,
७८. मध्यस्थता,
७९. समानता र समता,
८०. विनियम संशोधन,
८१. साधारण सभाले कार्यविधि बनाउन सक्ने,
८२. व्याख्या गर्ने अधिकार,
८३. ऐन, नियमावलीसँग बाझिएमा अमान्य हुने ।

अनुसूची ११
(नियम ५३ सँग सम्बन्धित)
विनियम संशोधन स्विकृतिको तीन महले फारामको ढाँचा

श्री दर्ता अधिकारीज्यू
शंखरापुर नगरपालिका, काठमाडौं ।

संस्थाको नामः.....
संस्थाको ठेगानाः.....
संस्था दर्ता नं. .....
दर्ता भएको कार्यालयः.....
दर्ता मितिः .....

यस .....संस्था लि.को ..... औं साधारण सभामा उपस्थित कुल सदस्य मध्येबाट बहुमत/सर्वसम्मतले संस्थाको विनियम संशोधन सम्बन्धी निम्न प्रस्ताव पारित भएकोले विनियम संशोधन स्वीकृतिको लागि आवश्यक कागजात सहित निवेदन पेस गरेका छौं ।

संस्थाको कुल सदस्य संख्या ..... जना
साधारण सभामा उपस्थित सदस्य संख्या ..... जना
संशोधनको पक्षमा मत दिने सदस्य संख्या ..... जना, विपक्षमा मत दिने सदस्य संख्या ..... जना, तटस्थ रहने सदस्य संख्या ..... जना

क्र.सं.	दफा (उपदफा)	विनियममा भएको सावि्क व्यवस्था संशोधित भएर हुने व्यवस्था	संशोधनको कारण/राय

सञ्चालक समितिका पदाधिकारीहरुको	स्वीकृत गर्ने पदाधिकारीको
नामः	नामः
दस्तखतः	दस्तखतः
पदः	पदः
छापः	कार्यालयको छापः

आज्ञाले,
चुरामणि पन्थी
शंखरापुर नगरपालिकाको
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत